

Priloga:

**PROGRAM PORABE SREDSTEV
SKLADA ZA PODNEBNE SPREMEMBE
V LETIH 2017 IN 2018**

1 PRAVNI OKVIR

Z Zakonom o varstvu okolja¹ (v nadaljnjem besedilu: Zakon o varstvu okolja) sta bili v slovenski pravni red preneseni Direktiva 2008/101/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o spremembi Direktive 2003/87/ES zaradi vključitve letalskih dejavnosti v sistem za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti (UL L št. 8 z dne 13. 1. 2009, str. 3) ter Direktiva 2009/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spremembi Direktive 2003/87/ES z namenom izboljšanja in razširitve sistema Skupnosti za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov (UL L št. 140 z dne 5. 6. 2009, str. 63).

Prihodki iz prodaje emisijskih kuponov, pridobljeni z dražbo emisijskih kuponov za naprave in operaterje zrakoplovov, se v skladu s 129. členom Zakona o varstvu okolja porabijo za izvedbo potrebnih ukrepov v EU in tretjih državah, zlasti pa za:

1. zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, vključno s prispevkom v Svetovni sklad za energetske učinkovitost in obnovljive vire in v Sklad za prilagajanje, določena v Podnebni konvenciji;
2. prilagajanje vplivom podnebnih sprememb, financiranje raziskav in razvoja ter demonstracijskih projektov za zmanjšanje emisij in prilagoditev podnebnim spremembam, vključno s sodelovanjem v pobudah Evropskega strateškega načrta za energetske tehnologije in evropskih tehnoloških platform;
3. razvoj obnovljivih virov energije za izpolnitev zaveze Skupnosti, da doseže uporabo 20 odstotkov obnovljivih virov energije v končni rabi energije do leta 2020, ter razvoj drugih tehnologij, ki prispevajo k prehodu na varno in trajnostno gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljikovega dioksida, in pomoč za izpolnitev zaveze Skupnosti, da bo do leta 2020 energetske učinkovitost povečala za 20 odstotkov;
4. ukrepe za preprečevanje krčenja gozdov in povečanje pogozdovanja ter obnovo gozdov v državah v razvoju, ki so ratificirale Kjotski protokol, prenos tehnologij in omogočanje prilagajanja negativnim učinkom podnebnih sprememb v teh državah;
5. zajemanje ogljikovega dioksida v gozdovih Skupnosti;
6. okolju varno zajemanje in geološko shranjevanje ogljikovega dioksida, zlasti iz elektrarn na trdno fosilno gorivo ter industrijskih sektorjev in delov sektorjev, vključno v tretjih državah;
7. spodbujanje prehoda na promet z nizkimi emisijami in javni promet;
8. financiranje raziskav in razvoja energetske učinkovitosti in čistih tehnologij v sektorjih, določenih v predpisu iz četrtega odstavka 118. člena Zakona o varstvu okolja;
9. ukrepe, namen katerih je povečanje energetske učinkovitosti in izolacije ali zagotavljanje finančne podpore za obravnavo socialnih vprašanj v gospodinjstvih z nizkim ali srednjim prihodkom;
10. kritje administrativnih stroškov sistema trgovanja.

Ministrstvo, pristojno za varstvo okolja, mora skladno z določbami 129. člena Zakona o varstvu okolja letno poročati pristojnemu organu EU o porabi sredstev prihodkov, pridobljenih na javni dražbi emisijskih kuponov, po sprejetju Zaključnega računa proračuna RS.

2 SKLAD ZA PODNEBNE SPREMEMBE

Zakon o varstvu okolja v 128. členu določa, da se v okviru državnega proračuna kot proračunski sklad ustanovi Sklad za podnebne spremembe zaradi sofinanciranja ukrepov za blaženje in prilagajanje posledicam podnebnih sprememb. Z določbami Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2014 in 2015 (ZIPRS1415-C) (Uradni list RS, št. 95/14) je bil na podlagi omenjenega člena Zakona o varstvu okolja Sklad za podnebne spremembe ustanovljen kot proračunski sklad. Enako je določeno v 42. členu Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2016 in 2017 (Uradni list RS, št. 96/15 in 46/16).

¹ Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 93/13, 56/15, 102/15 in 30/16).

2.1 UPRAVLJANJE SKLADA ZA PODNEBNE SPREMEMBE

V skladu z določbami tretjega odstavka 128. člena Zakona o varstvu okolja je za upravljanje Sklada za podnebne spremembe pristojno ministrstvo, pristojno za varstvo okolja.

Skladno z določbami četrtega odstavka 144. člena Zakona o varstvu okolja lahko minister, pristojen za varstvo okolja, pooblasti Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad (v nadaljnjem besedilu: Eko sklad), da za račun ministrstva opravlja naloge ali del nalog v zvezi s sofinanciranjem dejavnosti, ki jih Eko sklad opravlja v javnem interesu (tj. spodbujanje naložb v izrabo obnovljivih virov energije, spodbujanje ukrepov učinkovite rabe energije, spodbujanje naložb v razvoj in uporabo okoljskih tehnologij, ki preprečujejo, odpravljajo ali zmanjšujejo obremenjevanje okolja, ter spodbujanje naložb v infrastrukturo varstva okolja državnega in lokalnega pomena), iz sredstev državnega proračuna, sredstev dodatka za spodbujanje učinkovite rabe energije in izrabo obnovljivih virov energije ali iz drugih sredstev v skladu z zakonom. Eko sklad v ta namen sklene z ministrstvom, pristojnim za varstvo okolja, pogodbo, s katero se določijo obseg, namen in pogoji opravljanja nalog Eko sklada oziroma dodeljevanja sredstev. Pogodba vsebuje tudi določbe o obliki dodeljevanja sredstev (na podlagi določb veljavnega Zakona o varstvu okolja in Splošnih pogojev poslovanja Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada), instrumentih, upravičencih in pooblastilih v zvezi s pripravo javnega poziva, vodenjem in odločanjem ter o poročanju in drugih stranskih obveznostih pogodbenih strank.

2.2 PORABA SREDSTEV PRETEKLEGA PROGRAMA PORABE

V letih 2014, 2015 in 2016 so bili iz sredstev Sklada za podnebne spremembe financirani ti ukrepi, v mio evrov:

UKREP	2014	2015	2016
energetska sanacija stavb ² (prek Eko sklada)	7,45	7	3
nakup okolju prijaznih avtobusov za JPP	2	1,8	1,8
izgradnja infrastrukturnih ureditev nedeljive infrastrukture v sklopu gradnje HE na spodnji Savi	/	6,7	16
tehnična pomoč	0,185	0,2	0,2
mednarodna razvojna pomoč	/	/	0,28

V zgornji preglednici navedeni zneski ponazarjajo pogodbene vrednosti in ne dejanske realizacije izplačil sredstev iz Sklada za podnebne spremembe v posameznem letu. Dinamika izplačil ukrepa energetske sanacije stavb in nakupa okolju prijaznih avtobusov za javni potniški promet je odvisna od dinamike izvedbe javnih pozivov Eko sklada in dejanske izvedbe del, ki je določena s pogodbo s končnim koristnikom nepovratnih sredstev (npr. za enostanovanjske stavbe je rok za izvedbo ukrepa do šest mesecev, za večstanovanjske stavbe celo do 12 mesecev, za nakup avtobusov pa je rok vezan na naročilo avtobusa s strani občine pri proizvajalcu in nato od roka dobave, ki je najmanj šest mesecev od naročila).

V okviru sredstev tehnične pomoči so bila financirana ozaveščanja o pomenu učinkovite rabe energije, pripravljene strokovne podlage učinkovite rabe virov promocija krožnega gospodarstva, izvedba javnega razpisa za nevladne organizacije za promocijo blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja tem.

3 PREDVIDENA VIŠINA PRILIVOV SREDSTEV IZ PRODAJE EMISIJSKIH KUPONOV NA DRAŽBAH

Prodaja emisijskih kuponov poteka na javnih dražbah na način in pod pogoji, kot jih določa Uredba Komisije (EU) 1031/2010/EU³, izdana na podlagi Direktive 2009/29/ES. Republika Slovenija se je

² Na območjih, za katera so sprejeti odloki o načrtu za izboljšanje kakovosti zraka.

skupaj s 24 drugimi državami članicami odločila za skupni dražbeni sistem, ki ga v imenu teh držav članic izvaja borza EEX iz Leipziga v Nemčiji.

Prodaja emisijskih kuponov poteka na omenjeni način od novembra 2012. Leta 2015 so prilivi iz naslova prodaje emisijskih kuponov znašali 24,4 mio eurov.

V tem trenutku je sicer težko dati natančnejšo oceno o višini prilivov iz prodaje emisijskih kuponov v letih 2017 in 2018, saj je njihova cena še vedno zelo volatilna. Upoštevajoč dejstvo, da bo Republika Slovenija v prodajo na javni dražbi v letu 2016 predvidoma ponudila 3,2 milijona ton CO₂, lahko na podlagi povprečne cene 5 eurov na tono CO₂ tudi v omenjenih letih prilive iz naslova prodaje emisijskih kuponov ocenimo na 16 milijonov eurov, na podlagi povprečne cene v višini 6 eurov na tono CO₂ pa na 19,2 milijona eurov oziroma na 24 milijonov eurov na podlagi povprečne dosežene tržne cene emisijskih kuponov v višini 8 eurov na tono CO₂.

V letu 2016 se je začela cena emisijskega kupona drastično zmanjševati – z 8,49 eura na tono CO₂, kot je znašala v začetku decembra 2015, na le 6,59 eura na tono CO₂ konec januarja 2016, od aprila naprej pa se je cena ustalila med štirimi in petimi euri na tono CO₂, zato priliv od prodaje emisijskih kuponov v letu 2016 ocenjujemo v višini 16 mio eurov, v letu 2017 pa med 12 in 16 milijoni eurov.

V primeru dviga povprečne cene emisijskih kuponov, prodanih na javnih dražbah (nad 10 eurov na tono CO₂), in posledično večjih prilivov v Sklad za podnebne spremembe se ponovno prouči program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe, da se sredstva namenijo tudi za ukrepe, namenjene financiranju raziskav in razvoja za zmanjšanje emisij in prilagoditev podnebnim spremembam, za razvoj obnovljivih virov energije ter za financiranje raziskav in razvoja energetske učinkovitosti in čistih tehnologij, predvsem v energetske intenzivnih sektorjih gospodarstva.

4 MERILA DOLOČITVE UPRAVIČENIH NAMENOV PORABE SREDSTEV SKLADA ZA PODNEBNE SPREMEMBE

Upravičeni nameni porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe so določeni predvsem na podlagi priorit **Operativnega programa zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 z ozirom na leto 2030** je izvedbeni načrt ukrepov za doseganje pravno obvezujočega cilja Slovenije za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do leta 2020 iz tako imenovanega Podnebno-energetskega paketa po Odločbi 2009/406/ES⁴. Emisije toplogrednih plinov se v Sloveniji do leta 2020 na podlagi omenjene Odločbe ne smejo povečati za več kot štiri odstotke glede na leto 2005.

Omenjeni operativni program se osredotoča na področja oziroma sektorje, ki imajo največje deleže v emisijah toplogrednih plinov v sektorjih, ki niso vključeni v shemo trgovanja z emisijskimi kuponi, to so emisije iz rabe goriv za ogrevanje stavb, emisije iz prometa, kmetijstva in ravnanja z odpadki. Operativni program določa temeljne cilje, načela, prioritete in usmeritve za ukrepanje v Sloveniji na področju blaženja podnebnih sprememb do leta 2020 s pogledom do leta 2030. Ukrepi, določeni v omenjenem krovnem programskem dokumentu, so ključni del programa za spreminjanje Slovenije v gospodarstvo, ki je gospodarno z viri, zeleno in konkurenčno nizkoogljično ter ki v celoti ločuje gospodarsko rast od emisij toplogrednih plinov: izboljšuje učinkovitost rabe virov, znižuje toplogredne pline, z učinkovitostjo in inovacijami izboljšuje konkurenčnost ter spodbuja rast in zaposlenost.

³ Uredba Komisije (EU) 1031/2010 z dne 12. novembra 2010 o časovnem načrtu, upravljanju in drugih vidikih dražbe pravic do emisije toplogrednih plinov na podlagi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti (UL L št. 302 z dne 18. 11. 2010, str. 19), zadnjič spremenjena z Uredbo Komisije (EU) 176/2014 z dne 25. februarja 2014 o spremembi Uredbe (EU) št. 1031/2010 zlasti zaradi določitve količine pravic do emisije toplogrednih plinov, ki se bodo prodajale na dražbi med letoma 2013–2020 (UL L št. 56 z dne 26. 2. 2014, str. 1).

⁴ Odločba 406/2009/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o prizadevanju držav članic za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, da do leta 2020 izpolnijo zavezo Skupnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (UL L št. 140 z dne 5. 6. 2009, str. 136).

Ključni proračunski vir financiranja ukrepov, določenih v omenjenem programu, so prav sredstva Sklada za podnebne spremembe.

VIRI SREDSTEV v mio EUR	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	skupaj 2014–2020
sredstva Sklada za podnebne spremembe	10	20	20	20	20	20	20	130

Upravičeni nameni porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe za vse namene v skladu z Zakonom o varstvu okolja se določijo na podlagi teh kriterijev:

- izvedba ukrepov omogoča doseganje ciljev in obveznosti Republike Slovenije na podlagi evropske zakonodaje, prednostno na področjih, na katerih ima Republika Slovenija zaostanke pri izvajanju, ali so za doseg te ciljev potrebna zajetna finančna sredstva;
- izpolnjevanje mednarodnih obveznosti Republike Slovenije v okviru globalnih podnebnih prizadevanj v skladu s Pariškim sporazumom in določili 4. člena Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja⁵ o zagotovitvi ustrezne finančne in tehnične pomoči za mednarodne podnebne aktivnosti na področju podnebnih sprememb, še zlasti za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in prilagajanje podnebnim spremembam v manj razvitih državah;
- dopolnjujejo relevantne ukrepe, ki so opredeljeni v Operativnem programu za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020;
- multiplikacijski učinek izvedbe ukrepov na domače gospodarstvo (opravljanje storitev, industrijska proizvodnja, zaposlovanje malih in srednje velikih podjetij, nova delovna mesta);
- zmanjševanje stroškov gospodarstva in javnega sektorja za rabo energije in naravnih virov;
- zmanjševanje stroškov za rabo energije prebivalstvu in zmanjševanje energetske revščine socialno šibkih skupin prebivalstva;
- pripravljenost ukrepov za izvedbo.

⁵ Zakon o ratifikaciji Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 13/95).

5 UPRAVIČENI NAMENI PORABE SREDSTEV SKLADA ZA PODNEBNE SPREMEMBE

Program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v letih 2017 in 2018 vključuje te upravičene namene porabe sredstev:

5.1 SPODBUJANJE TRAJNOSTNE MOBILNOSTI

Prvo letno poročilo o izvajanju Operativnega programa ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (v nadaljnjem besedilu: OP TGP 2020), s katerim se je vlada seznanila na 75. redni seji 28. januarja 2016, je opozorilo na največje zaostanke pri izvajanju politik in ukrepov, ki jih kažejo kazalniki v sektorju prometa, za katerega so v OP TGP 2020 skladno s cilji Odločbe 406/2009/ES sicer načrtovana največja absolutna znižanja emisij, saj promet ustvari dobrih 50 odstotkov emisij toplogrednih plinov v sektorju. Vlada Republike Slovenije je tako naložila Ministrstvu za finance, Ministrstvu za infrastrukturo ter Ministrstvu za okolje in prostor, naj pospešijo izvajanje ukrepov OP TGP 2020, določenih v poglavjih Zelena rast gospodarstva, Stavbe in Promet, ter načrtujejo proračunska sredstva in administrativne zmogljivosti za izvajanje ukrepov v načrtovanem obsegu. Hkrati je promet tudi pomemben vir onesnaževal zunanjega zraka in hrupa ter stroškov za prebivalstvo, zato je nujno treba spodbuditi hitrejši prehod na bolj trajnostno mobilnost.

5.1.1 Prehod na energetske učinkovite javni železniški potniški promet

Z elektrifikacijo železniške proge na odseku Pragersko–Hodoš je končan projekt elektrifikacije železniških prog v Sredozemskem in Baltsko-jadranskem koridorju (612,5 km prog od 1228,6 km prog je elektrificiranih, kar pomeni vse glavne poti razen regionalnih prog). Naslednji korak je nujna zamenjava železniških vozniških sredstev za notranji javni železniški potniški promet na nafto s tistimi, ki porabljajo elektriko.

Sredstva bi se namenila za nakup novih železniških potniških garnitur na električni pogon za opravljanje notranjih železniških potniških storitev v višini do dveh milijonov evrov letno v letih 2017 in 2018.

Upravičenec: SŽ – Potniški promet d. o. o. (v 100-odstotni lasti holdinga SŽ d. o. o., ki je v 100-odstotni lasti RS), ki izvaja gospodarsko javno službo prevoza potnikov v železniškem prometu.

5.1.2 Nakup novih, okolju prijaznih avtobusov/minibusov za izvajanje dejavnosti linijskih avtobusnih prevozov v mestnem in medkrajevnem prometu in predelava avtobusov na električni pogon

V okviru tega ukrepa bo podpora namenjena za nakup okolju prijaznih avtobusov/minibusov (EURO VI na stisnjen zemeljski plin, hibridni ali električni) ter financiranju predelave avtobusov na električni pogon na območjih, ki so zaradi čezmerne onesnaženosti zraka s PM10 uvrščena v razred največje obremenjenosti.

Ukrep se financira v letih 2017 in 2018 v višini do 2,8 milijona evrov letno.

Upravičenci: občina, za katero je ukrep določen v sprejetem Podrobnejšem programu ukrepov na podlagi Odloka o načrtu za izboljšanje kakovosti zraka skladno z določbami Zakona o varstvu okolja in Uredbo o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 9/11 in 8/15).

5.1.3 Izgradnja kolesarske infrastrukture

V mestnih naseljih je treba zagotoviti pogoje za kolesarjenje in pešačenje, ki sta pomembna dejavnika prehoda na trajnostno mobilnost. Ministrstvo za infrastrukturo bo v okviru svojih pristojnosti še v letu 2017 objavilo Smernice za izgradnjo kolesarske infrastrukture, ki bodo strokovna podlaga za izvedbo ukrepov.

Ukrep bo izveden v letu 2018. Za izgradnjo kolesarske infrastrukture (kolesarnic, stojal za kolesa, ureditev kolesarskih stez) je v letu 2018 namenjeno do 2 milijona evrov.

Upravičenci: občine, ki so sprejele celostne prometne strategije

5.1.4 Priprava mobilnostnih načrtov in izvedba ukrepov

Mobilnostni načrt je sklop ukrepov, pripravljenih za spreminjanje potovalnih navad različnih ciljnih skupin na lokaciji (npr. zaposlenih in obiskovalcev) ter promocije trajnostne izbire prevoznih sredstev, ki so predvsem javni promet, kolesarjenje in hoja. Pomemben korak je priprava mobilnostnih načrtov za lokacije z večjim številom zaposlenih oziroma večjim številom zunanjih obiskovalcev. Ministrstvo za infrastrukturo načrtuje v letu 2017 objavo smernic za pripravo mobilnostnih načrtov, kar bo omogočilo podlago za ustrezno pripravo teh načrtov. Hkrati je pomembno omogočiti vir sredstev za izvedbo v mobilnostnih načrtih predvidenih ukrepov, saj je ustrezna infrastruktura pogosto predpogoj za spremembo potovalnih navad.

Ocenjena vrednost ukrepa je 0,7 milijona eurov, ukrep pa bo izveden v letu 2018.

Upravičenci: pravne osebe zasebnega in javnega prava.

5.1.5 Nakup novih, okolju prijaznih komunalnih vozil

V okviru tega ukrepa bo podpora namenjena za nakup okolju prijaznih komunalnih vozil na območjih, ki so zaradi čezmerne onesnaženosti zraka s PM10 uvrščena v razred največje obremenjenosti.

Ukrep je predviden za financiranje v letu 2017 in tudi v letu 2018 v višini milijona eurov.

Upravičenci: občina, za katero je ukrep določen v sprejetem Podrobnejšem programu ukrepov iz Odloka o načrtu za izboljšanje kakovosti zraka skladno z določbami Zakona o varstvu okolja in Uredbo o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 9/11 in 8/15).

5.1.6 Spodbujanje trajnostne mobilnosti območij ohranjanja narave

V okviru tega ukrepa bodo sredstva namenjena za spodbujanje trajnostne mobilnosti za obisk območij ohranjanja narave, zlasti za sofinanciranje:

- vzpostavitve polnilnih postaj za električna vozila,
- nakup pomožnih električnih vozil za prevoz po zavarovanem območju za skupine s posebnimi potrebami,
- nakup električnih koles in skuterjev za prevoz po zavarovanem območju,
- nakup električnih vozil za opravljanje naravovarstvenega nadzora po zavarovanem območju lokalnega pomena in potreb izvajanja nalog javne službe varstva narave.

Upravičenci: občina, ki s temi sredstvi pridobljena vozila in električne polnilnice upravlja sama ali jih pogodbeno odda v komercialni najem upravljavcu zavarovanega območja. Do sredstev je upravičen tudi upravljavec zavarovanega območja.

V okviru ukrepa »Spodbujanje trajnostne mobilnosti za obisk območij ohranjanja narave« bodo sredstva namenjena tudi za:

- nakup in vzpostavitve polnilnih postaj za električna vozila,
- nakup električnih vozil za opravljanje naravovarstvenega nadzora in potreb izvajanja nalog javne službe varstva narave.

Upravičenci: izvajalci javne službe ohranjanja narave na podlagi Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04-UPB in spremembe): upravljavci zavarovanih območij, katerih ustanovitelj je država in strokovna organizacija, pristojna za ohranjanje narave.

Ukrep je predviden za financiranje v letu 2017 v višini 1,5 milijona EUR in v letu 2018 v višini milijona eurov.

5.1.7 Obnovitev območij opuščene športno-rekreacijske rabe

Obnovitev območij opuščene športno-rekreacijske rabe je sklop ukrepov, s ciljem, da se na območjih, kjer se raba območja oziroma športno-rekreacijske dejavnosti ne izvajajo več, pripomore k čim prejšnji povrnitvi naravnega stanja, kakršno je bilo pred začetkom izvajanja rabe oziroma dejavnosti. S tem se vzpostavi pogoje za naravne procese in samo obnovo ekosistemov. V sklopu teh ukrepov se izvede sanacija opuščenih smučišč ali drugih opuščenih športnih in rekreacijskih območij (kot npr. smučišče Zelenica ali druga), tako da se na območju omogoči naravno obnovo rastja. Namen je prispevati k povečanju obsega naravnega okolja (to je zunaj naselij, cestne in druge infrastrukture) in s tem povečanje ponora CO₂.

Sredstva se bodo namenjala zlasti za:

- razstavitev, odstranitev, odvoz in uničenje infrastrukture opuščenega smučišča ali druge opuščene infrastrukture za izvajanje športno-rekreacijskih dejavnosti,
- vzpostavitev pogojev za razrast naravnega rastja,
- ukrepe za preprečitev erozijskih žarišč.

Ocenjena vrednost je 150.000,00 EUR za posamezno leto. Ukrep bo izveden v letih 2017 in 2018.

Upravičenci: občine

5.2 SPODBUJANJE RABE OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE

5.2.1 Zamenjava starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali s toplotnimi črpalkami

Za povečanje proizvodnje toplote iz obnovljivih virov energije bo financirana zamenjava starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali s toplotnimi črpalkami. V letu 2017 in 2018 bodo sredstva v višini do 5 milijonov eurov namenjena za zamenjavo starih kurilnih naprav z nakupom novih malih kurilnih naprav na lesno biomaso ali toplotnih črpalk. Zamenjava starih kurilnih naprav bo sofinancirana na območjih, kjer ni določen prednostni način daljinskega ogrevanja ali ogrevanja s plinom.

Sredstva v skupni višini do 5 milijonov eurov se bodo namenila za zamenjavo starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali s toplotnimi črpalkami na območju Republike Slovenije, pri tem bo delež sofinanciranja večji za območja s čezmerno onesnaženostjo zraka s PM10.

Upravičenci: gospodinjstva

5.2.2 Projekt ERANET Cofund Actions (CFA) – GEOTHERMICA (izvedba demonstracijskega projekta reinjekcijske vrtine)

Projekt Geothermal ERANET je mednarodni projekt, ki se osredotoča na rabo geotermalne energije srednje in visoke entalpije za direktno ogrevanje in proizvodnjo električne energije. Cilj projekta je podpora geotermalnim raziskavam v Evropi v okviru sodelovanja in koordinacije med raziskovalnimi načrti držav članic.

Konzorcij projekta Geothermal ERA NET je pripravil projekt v okviru programa Obzorje 2020, ERANET Cofund Actions (LCE-34-2016) »Geothermica«, v katerem bi se financirali različni inovativni

geotermalni demonstracijski projekti. S pristopom Slovenije v ERANET CFA »GEOTHERMICA« bi se v letu 2018 izvedel demonstracijski projekt reinjekcijske vrtine za vračanje toplotno izrabljene termalne vode v peske in slabo sprijete peščenjake v Pomurju. V Mursko-zalskem bazenu je namreč v termalnem vodonosniku Murske formacije zaradi preizkoriščanja opazen trend zniževanja gladine termalne vode, ki se po odvzemu toplote ne vrača (reinjecira) v termalni vodonosnik, kot je običajno v Zahodni Evropi.

Cilji reinjeciranja termalne vode nazaj v vodonosnik so: trajnostna raba energije in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov; možnost vključevanja dodatnih uporabnikov termalne vode iz zdaj preizkoriščenega regionalnega termalnega vodonosnika ter pomoč koncesionarjem z jasno določitvijo postopkov, preiskav in stroškov za uspešno reinjekcijo, da se zmanjšajo tveganja in znižajo stroški. S projektom bi pridobili pomembno znanje, ki bi ga bilo pozneje mogoče uporabiti pri drugih projektih.

Vrednost predlaganega projekta je ocenjena na okoli dva milijona eurov od tega 50 odstotkov sredstev zagotovi vlagatelj prijave (uporabnik demonstracijskega projekta), 33 odstotkov je treba zagotoviti iz javnih sredstev Proračuna Republike Slovenije (Sklad za podnebne spremembe), 17 odstotkov prispeva EU. Sredstva je treba zagotoviti v letih 2017, 2018 in 2019.

Za sofinanciranje projekta je iz Sklada za podnebne spremembe v letu 2017 treba zagotoviti 350.000 eurov, prav tako v letu 2018, skupaj torej 700.000 eurov.

Projekt je pomemben tako z vidika omogočanja povečanja rabe obnovljivih virov energije (za izpolnjevanje obveznosti iz akcijskega načrta za obnovljive vire energije (AN-OVE) in doseganja cilja 25-odstotnega deleža obnovljivih virov energije v končni rabi energije na podlagi Direktive 2009/28/ES o obnovljivih virih energije⁶ kot tudi z vidika ustavljanja negativnih trendov v termalnih vodonosnikih ter trajnostne rabe voda in izboljšanja kakovosti vodnih virov.

5.2.3 Izgradnja novih in rekonstrukcija obstoječih sistemov za ogrevanje na obnovljive vire energije s socialno komponento

Skladno s Programom porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v letu 2016, ki ga je Vlada RS sprejela 28. januarja 2016, je bila posebna alokacija sredstev v višini milijona eurov namenjena zamenjavi starih kurilnih naprav z novimi malimi kurilnimi napravami, katerih mejne vrednosti emisij ustrezajo mejnim vrednostim, določenim v Uredbi o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav (Uradni list RS, št. 24/13 in 2/15) za gospodinjstva, ki so prejemniki socialne denarne pomoči ter živijo na območjih s čezmerno onesnaženostjo zraka, kjer ni možnosti priklopa na sistem daljinskega ogrevanja ali plinovoda. Na podlagi tega je Eko sklad objavil Javni poziv za finančne spodbude socialno šibkim občanom za zamenjavo starih kurilnih naprav na trda goriva z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso v stanovanjskih stavbah (Uradni list, št. 63/16) na območjih, za katera so sprejeti Odloki o načrtih za kakovost zraka skladno z določbami Zakona o varstvu okolja in Uredbo o kakovosti zunanega zraka (Uradni list RS, št. 9/11 in 8/15) in kjer ni možnosti priklopa na sistem daljinskega ogrevanja ali plinovoda.

Ker je za sredstva omenjenega javnega poziva zelo skromno povpraševanje, se lahko namen porabe sredstev v omenjenem razpisu razširi tudi na gospodinjstva z upokojenci kot upravičence in občine kot lastnice stanovanj.

Upravičenci: upokojenci in občine kot lastnice stanovanj na območjih, za katera so sprejeti Odloki o načrtih za kakovost zraka skladno z določbami Zakona o varstvu okolja in Uredbo o kakovosti zunanega zraka (Uradni list RS, št. 9/11 in 8/15) in kjer ni možnosti priklopa na sistem daljinskega ogrevanja ali plinovoda.

⁶ Direktiva 2009/28/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES (UL L št. 140/16 z dne 3. 6. 2009, str. 16), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/18/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi Direktive 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 230).

5.2.4 Spodbude za nadgradnjo obstoječih manjših naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije

Z enkratno investicijsko podporo se bo spodbudilo obstoječe manjše naprave za proizvodnjo električne energije v lasti upokoјencev (moči do 11 kW) k varnostni nadgradnji svojih naprav na način, da se bodo lahko začeli samooskrbovati skladno z Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 97/15) in s tem izstopili iz podporne sheme (zmanjšanje obremenjevanja sheme). S tem bo rešen problem neenakovredne obravnave upokoјencev, ki so trenutno prejemniki obratovalnih podpor za obnovljive vire energije.

Za ta namen so predvidena sredstva v višini do 200.000 eurov v letu 2017 in 2018.

Upravičenci: upokoјenci

5.3 PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEBAM

Strateški okvir prilagajanja podnebnim spremembam bo ponudil usmeritve za horizontalno, medsektorsko in načrtno prilagajanje podnebnim spremembam v Sloveniji. Ponudil bo okvir deležnikom za pripravo sektorskih, regionalnih in lokalnih strategij prilagajanja, hkrati pa razvija tudi podlage za razvojno in prostorsko načrtovanje, ki je utemeljeno s podatki in upošteva vplive podnebnih sprememb. Projekt »Ocene podnebnih sprememb v Sloveniji do konca 21. stoletja« (v pripravi pri Agenciji RS za okolje) predvideva, da bodo že v letu 2018 na voljo projektni rezultati, ki bodo uporabnikom prijazni ter bodo omogočali nadaljnje kontinuirano zagotavljanje in posredovanje podnebnih storitev – informacij o podnebnih razmerah in pričakovanih spremembah podnebja, ki so prirejene za specifične namene uporabnikov in oblikovane v njim prijazni obliki, ki omogoča preprosto nadaljnjo uporabo. Te podatke bodo lahko uporabljale tudi občine za pripravo strategij prilagajanja, ki so ključni deležniki pri načrtovanju podnebno odpornega razvoja v Sloveniji, saj imajo širok nabor nalog v okviru urejanja prostora, lokalne infrastrukture, varstva okolja, ohranjanja narave, skrbi za red in varstva pred nesrečami.

5.3.1 Priprava lokalnih in regionalnih strategij prilagajanja

Strateški okvir prilagajanja podnebnim spremembam predvideva, da bodo v letu 2018 javno dostopni rezultati podnebnih scenarijev v ločljivosti, ki omogoča oceno vplivov podnebnih sprememb na občino natančno, in da bo vzpostavljen podnebni portal z GIS-portalom, ki bo prikazovalnik z dostopom do prostorskih podatkov. To bo potrebna podlaga, ki bo občinam omogočala pripravo lokalnih strategij prilagajanja oziroma vključitev prilagajanja v njihove obstoječe strateške in druge načrte občin ter vključevanje občin v pobudo Evropske komisije »Mayors Adapt«, nadaljnje povezovanje in izmenjavo izkušenj.

Za ta namen so v letu 2018 predvidena sredstva v višini do milijona eurov, ki bodo na voljo prek javnega razpisa do porabe sredstev.

Upravičenci: občine, regionalne razvojne agencije.

5.4 SOFINANCIRANJE TRADICIONALNIH IN INTEGRALNIH PROJEKTOV, ZA KATERE JE EVROPSKA KOMISIJA ODOBRILO SOFINANCIRANJE IZ PROGRAMA LIFE

Pogoji za dodelitev sredstev iz Sklada za podnebne spremembe so:

- projektni predlog za sofinanciranje je z odločbo potrdila Evropska komisija;
- upravičenec (nosilec projekta) je z Evropsko komisijo sklenil pogodbo o sofinanciranju;

- sofinancirajo se akcije projekta iz podprograma »podnebni ukrepi«, ki se bodo izvajale na ozemlju Republike Slovenije;
- vsebina projektnega predloga je določena s temi dokumenti:
 - Uredba (EU) št. 1293/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 614/2007 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 185),
 - Razpis za zbiranje predlogov programa LIFE 2017 in 2018 Evropske komisije, objavljen na spletnih straneh Evropske komisije.

Sredstva se bodo porabljala v skladu z dinamiko podpisanih pogodb do izteka datuma teh. Pogodbe se bodo sklepale za različna obdobja ter bodo terminsko skladne s pogodbami med Evropsko komisijo in upravičenci projektnih predlogov.

5.5 SOFINANCIRANJE PROJEKTOV NEVLADNIH ORGANIZACIJ, KI DELUJEJO NA PODROČJU PODNEBNIH SPREMEMB

V okviru tega ukrepa bo podpora lahko dodeljena prek javnega razpisa nevladnim organizacijam za sofinanciranje projektov ali programov, v katerih bodo predlagane rešitve za eno vsebinsko področje ali več teh:

- ozaveščanje, izobraževanje in usposabljanje za prehod v družbo, ki bo z viri gospodarna, zelena in konkurenčno nizkoogljična;
- informiranje o koristih blaženja podnebnih sprememb in praktičnih vidikih izvajanja ukrepov;
- informiranje glede mednarodnega sporazuma za boj proti podnebnim spremembam;
- ozaveščanje, informiranje in izobraževanje za prilagajanje podnebnim spremembam.

Prednostno bo podpora dana projektom s poudarkom na usklajenem, optimalno učinkovitem in dolgoročno zastavljenem izvajanju dejavnosti na področju informiranja, ozaveščanja, promocije in sodelovanja javnosti.

Za ta namen so v letih 2017 in 2018 predvidena sredstva v višini do 300.000 eurov.

5.6 TEHNIČNA POMOČ (OZAVEŠČANJE, PROMOCIJA, IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE TER PRIPRAVA STROKOVNIH PODLAG V PODORO IZVAJANJU UKREPOV ZMANJŠANJA EMISIJ TOPLOGREDNIH PLINOV IN PRILAGAJANJA PODNEBNIM SPREMEBAM IN V PODORO IZBOLJŠANJU DELOVANJA SISTEMA ZA TRGOVANJE Z EMISIJSKIMI KUPONI)

Visoko ozaveščeni splošna in strokovna javnost sta lahko v podporo pri uvajanju in izvajanju ukrepov zmanjševanja emisij toplogrednih plinov ter prilagajanju podnebnim spremembam. Za učinkovito blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje tem je eden od ključnih pogojev tudi dostop do hitrih in kakovostnih informacij o vzrokih za podnebne spremembe ter njihovih posledicah za posameznika in družbo.

Učinkovito dolgoročno spopadanje s podnebnimi spremembami zahteva korenito preoblikovanje vzorcev potrošnje in proizvodnje, celovito spremembo navad potrošnikov in prestrukturiranje v ključnih sektorjih gospodarstva. Vsem ključnim javnostim morajo biti jasni vzroki za podnebne spremembe in kako lahko na ravni posameznika ali družbe prispevamo k njihovem zmanjševanju. Poleg tega morajo biti vse ciljne skupine seznanjene z mogočimi negativnimi posledicami podnebnih sprememb ter kakšne pozitivne koristi lahko izvajanje ukrepov za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje tem prinese posamezniku oziroma družbi v celoti (višja kakovost bivanja, ustvarjanje novih delovnih mest na lokalni/regionalni ravni prek razvoja trajnostnega podjetništva itd.).

K ozaveščanju in usposabljanju splošne in strokovne javnosti je treba pristopiti sistematično in tako povezati razdrobljene ukrepe, ki jih posamezni akterji izvajajo na tem področju.

Takih sprememb pa ni mogoče doseči brez ozaveščene splošne in strokovne javnosti ter brez usposobljenih ključnih ciljnih skupin, ki lahko neposredno ali posredno prispevajo k učinkovitejšemu izvajanju ukrepov za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje tem. Zato je izvajanje ukrepov treba nadgraditi tako, da bodo informacije dosegle vse ustrezne ciljne skupine, in jih usmeriti v doseganje teh ciljev:

- ozaveščanje, izobraževanje in usposabljanje za prehod v družbo, ki bo gospodarna z viri, zelena in konkurenčno nizkoogljična;
- informiranje o koristih blaženja podnebnih sprememb in praktičnih vidikih izvajanja ukrepov;
- ozaveščanje, informiranje in izobraževanje za prilagajanje podnebnim spremembam;
- priprava strokovnih podlag v podporo izvajanju ukrepov za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje tem.

Ukrepi, ki jih bomo podprli v okviru tega področja so:

5.6.1 Ozaveščanje

Za učinkovito blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje tem je ključen tudi dostop do hitrih in kakovostnih informacij o vzrokih za podnebne spremembe ter njihovih posledicah za posameznika in družbo. Visoko ozaveščeni splošna in strokovna javnost lahko nudita podporo pri uvajanju in izvajanju ukrepov zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam

V okviru tega ukrepa bodo sredstva lahko dodeljena prek javnih naročil in bodo namenjena:

- samostojnim projektom in programom, v katerih bodo predlagane rešitve za eno vsebinsko področje ali več teh, ki so naštetih zgoraj (npr. razvoj finančnih mehanizmov za pospešitev energetske sanacije stavb, izvajanje aktivnosti in ukrepov v okviru »Evropskega tedna mobilnosti« in sofinanciranju aktivnosti in nalog povezanih z izvajanjem Okvirnega programa za prehod v zeleno gospodarstvo));
- projektom, v katerih bodo predlagane rešitve za eno vsebinsko področje ali več teh, ki so naštetih zgoraj, in ki so pridobili sredstva na mednarodnih razpisih.

Podpora bo namenjena ozaveščanju o teh vsebinah:

1. problematika **podnebnih sprememb ter nujnost ukrepanja** v smeri blaženja in prilagajanja na različnih področjih;
2. doseganje podnebnih ciljev z učinkovito rabo energije, rabo obnovljivih virov energije, spodbujanje trajnostne mobilnosti itd (vključno z ukrepi varčne vožnje za izvajalce javne službe linijskih avtobusnih prevozov v mestnem in medkrajevem prometu ter avtoprevoznike);
3. **izboljševanje kakovosti zraka na območjih, ki so čezmerno onesnažena s PM10**, v okviru katerih bo posebna pozornost namenjena tem ožjim vsebinskim področjem:
 - pravilno kurjenje v kurilnih napravah oziroma uporaba lesnega goriva, menjava manj učinkovitih kotlov oziroma malih kurilnih naprav z učinkovitejšimi;
 - uporaba javnega potniškega prometa;
 - pravilna priprava goriva za energetske namene in posredovanje opreme za izvajanje meritev vlage udeležencem izobraževanja;
4. **učinkovita raba virov, pri čemer bodo imeli prednost projekti, ki se bodo osredotočali na te vsebinske podsklope:**
 - preprečevanje nastajanja odpadkov in ravnanje z njimi;
 - pomen ločenega zbiranja odpadkov in njihove večje ponovne uporabe;
 - ločeno zbiranje biološko razgradljivih odpadkov in zmanjševanje količin zavržene hrane;
5. **prehod v krožno gospodarstvo**, pri čemer bodo imeli prednost projekti, ki se bodo osredotočali na te vsebinske podsklope:

- iskanje sinergij in povezovanje (mreženje) podjetij na področju menjave virov po zgledu uspešnih modelov, kot je industrijska simbioza;
 - povečanje razumevanja koncepta krožnega gospodarstva in identifikacija potrebnih sprememb, ki so potrebne na ravni podjetij/družbe za ta prehod;
 - vzpostavitev platforme za povezovanje podjetniških izkušenj;
6. **uporaba instrumentov, ki lahko prispevajo k doseganju podnebnih ciljev in zmanjševanju drugih negativnih okoljskih vplivov**, pri čemer bodo imeli prednost projekti, ki se bodo osredotočali na te vsebinske podsklope:
- zeleno javno naročanje (analiza stanja, analiza potreb upravičencev, analiza trga, ozaveščanje naročnikov o koristih zelenega javnega naročanja, delavnice, usposabljanja, sodelovanje med ponudniki in naročniki, spodbujanje lokalnega gospodarstva itd.);
 - priprava strokovnih podlag in analiz ter osveščanje podjetij o standardih, merilih in shemah upravljanja, povezanih z okoljem in trajnostnim razvojem (spodbujanje uporabe standardov in znakov za okolje, izvedba delavnic in usposabljanj);
7. **raba lesa, pri čemer bo ključno vsebinsko področje namenjeno spodbujanju splošne rabe lesa**; les ima v celotnem življenjskem ciklu (proizvodnja, uporaba, razgradnja), kar zadeva emisije oziroma ogljični odtis, bistveno manjši vpliv na okolje kot drugi gradbeni materiali.

5.6.2 Usposabljanje in izobraževanje

Na podlagi analize stanja in identificiranih potreb po usposabljanju in izobraževanju bosta v okviru tega ukrepa podprta priprava in izvajanje programa usposabljanja in izobraževanja na področjih, povezanih z ukrepi za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in prilagajanje podnebnim spremembam.

V okviru tega ukrepa bo podpora lahko dodeljena prek javnih razpisov ali javnih naročil, in sicer:

- splošni sklop usposabljanja in izobraževanja bo namenjen investitorjem, prostorskim načrtovalcem, javnim naročnikom, odločevalcem in pripravljavcem strateških dokumentov in programov usposabljanja in izobraževanja na nacionalni in regionalni/lokalni ravni, učiteljem, strokovnim delavcem in mentorjem vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, medijem in drugim, katerih dejavnosti prispevajo k doseganju ciljev zmanjšanja emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam;
- usposabljanje bo namenjeno strokovni javnosti, kot so projektanti, upravniki zgradb, energetska podjetja, energetske svetovalne pisarne, neformalna mreža svetovalcev za pridobivanje, predelavo in rabo lesne biomase, energetski in okoljski menedžerji v podjetjih, subjekti podpornega okolja za podjetništvo in inovativnost ter specifični profili strokovnih javnosti glede na vsebinsko področje usposabljanja (npr. kmetijske svetovalne službe, izvajalci javne gospodarske službe dimnikarskih storitev, usposabljanje o varčni vožnji za izvajalce javne službe javnega potniškega prometa in izvajalce dejavnosti linijskih avtobusnih prevozov v mestnem in medkrajevnem prometu ter avtoprevoznike itd.);
- posebne oblike izobraževanja bodo namenjene uslužbencem Ministrstva za okolje in prostor in Agencije RS za okolje na področju dela v zvezi s politiko in zakonodajo blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja tem.

Posebna pozornost bo namenjena vključevanju podnebnih vsebin v širši proces vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj na vseh stopnjah izobraževanja (z njihovo konceptualno in didaktično-metodično dograditvijo), pripravi na uvedbo interdisciplinarnih študijskih programov za trajnostni razvoj in vključevanju vzgojno-izobraževalnih ustanov v mednarodne projekte na zgoraj navedenih področjih.

Področja, ki bodo vključena v program usposabljanja in izobraževanja, so na splošni ravni prehod v družbo, ki bo gospodarna z viri, zelena in konkurenčno nizkoogljična, pri strokovnem usposabljanju pa trajnostna raba energije, trajnostna mobilnost, preprečevanje nastajanja odpadkov in ravnanje z odpadki, učinkovita raba virov in ekosistemske storitve, ekoinovacije, okolju prijazno oblikovanje,

trajnostno kmetijstvo in gozdarstvo, trajnostna gradnja, zmanjševanje emisij v industriji in storitvah, prilagajanje podnebnim spremembam, horizontalne vsebine.

Upravičen namen porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe vključuje tudi plačilo materialnih stroškov (plačilo letalskih vozovnic predavateljem, najem dvoran) in drugih stroškov, povezanih z organiziranjem dogodkov, povezanih z vsebinami, določenimi v razdelku 5.6.

Poleg navedenega bodo sredstva Sklada za podnebne spremembe namenjena tudi sofinanciranju aktivnosti in nalog povezanih z izvajanjem Okvirnega programa za prehod v zeleno gospodarstvo povezanih s pospeševanjem ozelenitve gospodarstva in razvoja krožnih modelov poslovanja ter plačilu stroškov članarine fundaciji Ellen McArthur za izvedbo Pobude za krožno gospodarstvo 100 (Circular Economy 100 initiative programme) v letih 2017 in 2018.

V skladu s cilji, določenimi v Okvirnem programu za prehod v zeleno gospodarstvo, je namen včlanitve Republike Slovenije v omenjeno fundacijo:

1. pridobiti znanje o oblikovanju ustreznih instrumentov za podporo raziskovalnim ustanovam in podjetjem, predvsem malim in srednje velikim, v smeri prehoda v krožno gospodarstvo, ki jih lahko uporabi pri:
 - pripravi strategije razvoja Slovenije,
 - izvajanju ukrepov relevantnih prednostnih naložb v okviru operativnega programa,
 - identificiranju in odpravi ovir za (hitrejši) prehod v krožno gospodarstvo;
2. pomoč pri strateškem pozicioniranju in mreženju podjetij v globalnih verigah vrednosti.

5.6.3 Strokovne podlage

Za hitrejša in učinkovitejša oblikovanje in izvajanje ustreznih ukrepov za blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam bo podpora v okviru tega ukrepa namenjena tudi pripravi strokovnih podlag, zlasti na teh področjih:

- priprava projekcij in drugih strokovnih podlag za načrtovanje ukrepov;
- ocena ranljivosti gospodarstva na vplive podnebnih sprememb;
- vzpostavitev in vzdrževanje spletnega portala »Podnebni portal«;
- priprava strokovnih podlag za zeleno proračunsko reformo, v širšem kontekstu zelene razvojne reforme, ki bi vključevala vse zadevne resorje (gospodarskega, okoljskega, energetskega, finančnega) in deležnike, npr. gospodarstvo, nevladne organizacije in širšo civilno družbo;
- analiza makroekonomskih učinkov izvajanja ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov;
- priprave, strokovne podlage za pripravo in sofinanciranje izvedbe ukrepov, določenih v integralnem projektu s področja blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja tem, ter preprečevanje nastajanja odpadkov in ravnanja z odpadki ter projektov, katerih nosilec je ministrstvo, pristojno za varstvo okolja in/ali Agencija RS za okolje na podlagi razpisa sredstev programa LIFE;
- spodbujanje učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije;
- »CO₂-kalkulator«, ki bo v podporo posvetovanju z deležniki pri oblikovanju Energetskega koncepta Slovenije in bo omogočal širšo strokovno razpravo o mogočih scenarijih razvoja slovenske energetike, upoštevajoč zastavljene cilje na področjih blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja tem, zmanjševanja emisij v prometu, krepitev energetske učinkovitosti na vseh stopnjah – od proizvodnje do končne rabe energije pri različnih odjemalcih (gospodinjstva, industrija, promet, javni sektor itd.) – ter spodbujanja rabe čistih (obnovljivih in trajnostnih) virov energije;
- integralna presoja in utemeljevanje primernosti vodotokov za izgradnjo malih HE na posameznih porečjih v RS;
- priprava scenarijev in drugih strokovnih podlag za načrtovanje ukrepov prilagajanja podnebnim spremembam in obvladovanja posameznih tveganj podnebnih sprememb;

- priprava strokovne analize in izdelava priporočil za tehnične možnosti za prilagajanja stavb na »pričakovane« spremembe podnebja (temperature, neurja, poplave);
- izdelava priročnika za celovito (energetsko) prenovu stavb kot vodnika za investitorje;
- priprava priročnika za ustrezno izvedbo kolesarnic;
- priprava priporočil in smernic trajnostne gradnje;
- preprečevanje nastajanja odpadkov in ravnanje z njimi (vključujoč sortirne analize mešanih komunalnih odpadkov in posodobitve baze podatkov) tudi v kontekstu prehoda v krožno gospodarstvo;
- ocenjevanje učinkovitosti delovanja posameznih področjih sistema trgovanja z emisijskimi kuponi (razvoj metodologij, analiza stanja sistema, mogoče izboljšave);
- sprejemanje sprememb evropske zakonodaje s področja blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja tem,
- uporaba instrumentov, ki lahko prispevajo k doseganju podnebnih ciljev in zmanjševanju drugih negativnih okoljskih vplivov.

5.6.4 Ukrepi v podporo učinkovite rabe lesne biomase za ogrevanje

Za promocijo učinkovite rabe lesne biomase za ogrevanje bodo sredstva namenjena financiranju teh ukrepov:

- Model izračuna potenciala lesa slabše kakovosti in stroškov proizvodnje lesnih sekancev (predvsem stroškov prevoza) za posamična območja Slovenije

Model omogoča totalno izrabo lesa slabše kakovosti za celotno Slovenijo ob minimalnih stroških proizvodnje in prevoza, s čimer se dosega optimalno blaženje podnebnih sprememb iz te vrste lesa, posredno pa se znatno prispeva k izboljšanju kakovosti zraka na območjih, ki so čezmerno onesnažena z delci PM 10, in tudi na območjih, kjer obstaja možnost, da je zrak onesnažen iz vira malih kurilnih naprav.

- Analiza tehnoloških rešitev in ocena realnih stroškov proizvodnje zelenih sekancev kot energenta za ogrevanje v Sloveniji

Za proizvodnjo toplote in/ali elektrike v večjih sistemih lahko kot energent uporabljamo zelene lesne sekance. To so sekanci, ki imajo večji delež listov, iglic in drobne vejevine. Vsebnost vode je večja ($w \% > 50$ odstotkov), večji je tudi delež fine frakcije. Kot surovina za izdelavo zelenih lesnih sekancev se uporabljajo predvsem sečni ostanki (vejevina, vrhači). Gospodarnost izdelave zelenih lesnih sekancev je močno odvisna od tehnologije sečnje in spravila. V Sloveniji ostaja velik del sečnih ostankov neizkoriščen, glavni vzroki za to pa so predvsem stroški zbiranja in izdelave ter nerazvit trg s takimi sekanci. Trenutno namreč v Sloveniji nimamo večjega odjemalca zelenih sekancev, zato se večina teh izvozi v Avstrijo ali Italijo. Za razvoj domačega trga ni dovolj samo razvoj povpraševanja, potrebna je tudi analiza tehnoloških rešitev in ocena realnih stroškov proizvodnje – torej ocena gospodarnosti celotne verige (od gozda do končnega skladišča). Praviloma pa so zeleni sekanci najcenejša oblika lesnih goriv, ki je primerna le za uporabo v večjih energetskih sistemih.

- Vzpostavitev enotne platforme trga za lesno biomaso za ogrevanje v Sloveniji

Platformo za trženje lesnih goriv vzpostavi in upravlja Gozdarski inštitut Slovenije, ki bo vzpostavil tudi posebno spletno stran, na kateri bodo vsi ponudniki lesne biomase ponujali svoje izdelke. Na spletnih straneh bodo objavljene tudi dobre prakse o kakovosti goriv ter tudi informacije glede priprave in prodaje lesne biomase za ogrevanje (tehnologije, varnost, analize, napovedi, potrebe lesne industrije, stanje in zdravje gozdov, tržna poročila, napovedi ipd.). Platforma bo omogočala učinkovitejšo in cenejšo izrabo lesene biomase za ogrevanje v Sloveniji.

5.6.5 Priprava celostnih prometnih strategij

Ministrstvo za infrastrukturo je v okviru javnega razpisa za sofinanciranje operacij »Celostne prometne strategije«, ki se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, dodelilo nepovratna sredstva za izdelavo celostne prometne strategije 63 občinam. Druge občine do sredstev niso bile upravičene, po številu prejetih vlog in izraženem interesu pa se ocenjuje, da tudi pri drugih občinah obstaja velik interes za izdelavo celostnih prometnih strategij in izvajanje v njih predvidenih ukrepov, ki prispevajo k razvoju trajnostne mobilnosti, hkrati pa tudi k boljši povezanosti urbanih območij z njihovim zaledjem, k zmanjšanju prometnih zastojev, izboljšanju kakovosti življenjskega prostora in povečanju prometne varnosti.

Upravičenci: občine, ki še nimajo izdelanih celostnih prometnih strategij

5.6.6 Stroški dela novih zaposlitev za izvajanje integralnih projektov, sofinanciranje katerih je odobrila Evropska komisija iz programa LIFE ter nosilec katerih je Ministrstvo za okolje in prostor

V okviru evropskega programa LIFE ima Republika Slovenija možnost pridobiti sredstva za izvajanje tako imenovanih integralnih projektov. Ministrstvo namerava v letu 2017 na javni razpis Evropske komisije prijaviti sledeča projekta:

- integralni projekt za izvajanje ukrepov, določenih v operativnem programu preprečevanja odpadkov in ravnanja z njimi, ki ga je Vlada RS sprejela junija 2016, in
- integralni projekt za izvajanje Operativnega programa zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020, ki ga je Vlada RS sprejela decembra 2014.

Sredstva Sklada za podnebne spremembe bodo namenjena sofinanciranju stroškov dela dodatnih zaposlitev na Ministrstvu za okolje in podnebne spremembe za izvajanje omenjenih projektov.

5.7 UKREPI ZA ZMANJŠANJE ENERGETSKE REVŠČINE

V Sloveniji je vse bolj pereč problem tudi naraščanje energetske revščine, zato bo posebna pozornost v okviru področja gospodinjstev namenjena tudi tistim z nizkimi prihodki. S tem bi se socialno šibkim gospodinjstvom omogočila vključitev v obnovo za izboljšanje bivalnih možnosti, poleg tega bi se izvedeli ukrepi za doseganje minimalnih standardov učinkovite rabe energije v stavbah, ki jih sicer ne bi bilo. Podpora bo v teh primerih namenjena izvajanju cenejših ukrepov za zmanjšanje stroškov za energijo in povečanje bivalnega udobja, npr. izolacijo podstrešij, zatesnitev oken in vrat, toplotno izolacijo na kritičnih mestih; priprava določenih paketov »materialne asistence« vzorčnih izdelkov za uporabo na kraju samem, kot so varčne žarnice, okenska tesnila ipd.

Upravičenci: gospodinjstva z najnižjimi dohodki

5.8 IZPOLNJEVANJE MEDNARODNE OBVEZNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE V OKVIRU GLOBALNIH PODNEBNIH PRIZADEVANJ

S podpisom in ratifikacijo Okvirne konvencije ZN o spremembi podnebja⁷ se je Republika Slovenija tako kot vse razvite države pogodbenice zavezala, da bo zagotovila ustrezne podnebne finance v okviru ukrepov za doseg cilja ohranitve povečanja globalne temperature pod 2° Celzija. V tem okviru so se države pogodbenice zavezale, da bodo v skladu z načelom skupne, toda različne odgovornosti in individualnih zmožnosti, prispevale ustrezno finančno pomoč za mednarodne podnebne dejavnosti na področju zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam v manj razvitih državah, ki vključuje tudi prenos ustreznih tehnologij in krepitev administrativne sposobnosti na tem področju.

⁷ Zakon o ratifikaciji Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 13/95).

Med pripravami na novi globalni podnebni sporazum, ki je bil sprejet na podnebni konferenci pogodbenic Okvirne konvencije ZN o spremembi podnebja konec leta 2015 v Parizu, so bile tudi druge, predvsem razvite države sveta, pozvane, naj sporočijo svoj prispevek k mednarodnim podnebnim financam. Finančna pomoč državam v razvoju je poudarjena kot ena od ključnih zahtev številnih držav v procesu priprave novega globalnega podnebnega sporazuma. Ker je globalni sporazum nujen pogoj za učinkovito soočenje s podnebnimi spremembami, je pomembno, da vse države pogodbenice v okviru svojih zmožnosti prispevajo tudi v okviru tega.

EU in države članice so svoje stališče glede podnebnega financiranja dale v sklepih Sveta EU z dne 7. novembra 2014 in sklepih Sveta EU za okolje z dne 28. oktobra 2014, ki jih je podprla tudi Republika Slovenija. EU in države članice ter druge razvite države sveta so se v okviru pogajanj za nov podnebni sporazum zavezale, da bodo ta sredstva poskušale zagotoviti do leta 2020, seveda v skladu z zmožnostmi posameznih razvitih držav. Slovenija bo zaradi trenutnega zaostrenega finančnega položaja v nekaj naslednjih letih zelo omejena pri prevzemanju zavez glede povečanja podnebnih finančnih sredstev za države v razvoju, zato bo poskušala zagotoviti ustrezen prispevek samo v skladu z dejanskimi finančnimi zmožnostmi.

Ker je možnost uporabe prihodkov od prodaje emisijskih kuponov za financiranje podnebnih ukrepov v državah v razvoju predvidena v evropski in tudi domači zakonodaji in je taka tudi praksa v nekaterih drugih državah članicah, bo v letu 2016 iz sredstev Sklada za podnebne spremembe financiran prispevek v okviru zagotavljanja mednarodne finančne pomoči na področju podnebnih sprememb.

Za izvedbo financiranja podnebne pomoči državam v razvoju bo sofinancirana izvedba letnega programa Centra za mednarodno sodelovanje in razvoj, ki ima skladno z Zakonom o mednarodnem razvojnem sodelovanju javno pooblastilo za izvajanje tehnično operativnega dela mednarodnega razvojnega sodelovanja. Prav tako bodo financirane dejavnosti Centra za upravljanje suše v JV Evropi (DMCSEE), pri čemer bo poudarek na nadgradnji in razširjanju projektnih dejavnosti v regiji JV Evropa ter vzpostavljanju medsebojnih povezav in komunikacije med strokovnjaki za področja, ki zadevajo problematiko suše v regiji.

Za izvedbo ukrepa so v letu 2017 namenjena sredstva v višini do 1,695 milijona eurov, v letu 2018 pa do milijona eurov.

5.9 ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI Z ODLOČBO ŠT. 406/2009/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA Z DNE 23. APRILA 2009 O PRIZADEVANJU DRŽAV ČLANIC ZA ZMANJŠANJE EMISIJ TOPLOGREDNIH PLINOV, DA DO LETA 2020 IZPOLNIJO ZAVEZO SKUPNOSTI ZA ZMANJŠANJE EMISIJ TOPLOGREDNIH PLINOV

Čeprav namerava Republika Slovenija obveznost zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 doseči z izvedbo domačih ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, določenih v Operativnem programu zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020, ki ga je Vlada RS sprejela decembra 2014, je v primeru neizvedbe teh in nezagotavljanja izpolnjevanja obveznosti v posameznem letu treba zagotoviti sredstva za zagotavljanje skladnosti z Odločbo 406/2009/ES⁸. Skladno z določili te odločbe bo Slovenija za zagotavljanje skladnosti lahko uporabila enote CER in ERU in/ali enote AEA (enote dodeljenih količin emisij). Enote CER/ERU je mogoče pridobiti na trgu emisijskih kuponov, medtem ko je enote AEA mogoče pridobiti samo pri drugih državah članicah, saj zakonodaja ne predvideva možnosti posrednikov.

Ocene potrebnih sredstev ni mogoče podati, saj za prihodnje leto in leto, ki mu bo sledilo, ne vemo vnaprej, kako se bodo gibale cene naftnih derivatov, koliko bo v posameznem letu prodano naftnih derivatov in kako se bodo izvajali ukrepi zmanjšanja emisij, kar bo vplivalo na izpolnjevanje skladnosti RS z Odločbo 406/2009/ES.

⁸ Odločba 406/2009/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o prizadevanju držav članic za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, da do leta 2020 izpolnijo zavezo Skupnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (UL L št. 140 z dne 5. 6. 2009, str. 136)

5.10 PLAČILO ADMINISTRATIVNIH STROŠKOV ZA UPRAVLJANJE SISTEMA TRGOVANJA Z EMISIJSKIMI KUPONI

Ministrstvo za okolje in prostor je skladno z določbami 128. člena Zakona o varstvu okolja pristojno za upravljanje sistema trgovanja z emisijskimi kuponi. V okviru teh pristojnosti bodo sredstva Sklada za podnebne spremembe namenjena za plačilo:

- stroškov opravljanja nalog uradnega dražitelja, ki jih na podlagi pogodbe, skladno z določbami 127. člena Zakona o varstvu okolja, opravlja Slovenska izvozna in razvojna banka d. d.;
- stroškov Eko sklada za izvedbo javnih razpisov/pozivov po tem programu (po pogodbi);
- stroškov dela dodatnih dveh zaposlitev v Sektorju za okolje in podnebne spremembe v okviru Direktorata za okolje.

Za plačilo stroškov Eko sklada je predvideno do 700.000 eurov letno, za opravljanje nalog uradnega dražitelja pa do 30.000 eurov letno.

5.11 INFORMACIJSKI SISTEM »OKOLJE«

Priprava in zagotavljanje učinkovitega izvajanja okoljskih politik zaradi kompleksnosti in prepletenosti več vidikov zahtevata sistemsko analizo. Treba je analizirati in razumeti povezavo med izpusti, njihovim transportom in pretvorbami ter ravnimi onesnaževal v okolju. Čedalje nujnejše je evidentirati, razumeti in tudi predvideti spremembe v okolju zaradi podnebnih sprememb ter na tej osnovi načrtovati in izvajati ustrezne ukrepe za prilagajanje. Poleg tega je treba pritiskati na okolje in ukrepe za njihovo zmanjševanje umestiti v širši družbenoekonomski okvir. Predpogoj za pripravo celovitih analiz so pripravljene podatki, zbrani v okviru ustreznega informacijskega sistema. Ta mora zagotavljati povezljivost podatkov znotraj sistema ter tudi z drugimi podatkovnimi zbirkami na ravni države in Evropske skupnosti. Tako je mogoče okoljske politike ob polnem upoštevanju ekonomskih in družbenih vidikov umestiti v razvojni kontekst in doseči njihovo organsko prepletenost s sektorskimi razvojnimi politikami. Poleg tega ustrezno zasnovan informacijski sistem in elektronski pretok podatkov omogočata tudi nižje skupne stroške zbiranja, nadzora in poročanja okoljskih podatkov. Na ravni celotne družbe pa lahko ustrezen informacijski sistem za okolje prispeva k doseganju okoljskih ciljev z nižjimi stroški ter večjemu izkoriščanju sinergij okoljskih politik z ekonomskimi in družbenimi vidiki. To še posebej velja na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja tem, ki zahtevata strukturne spremembe in dolgoročno načrtovanje. Premostitvi identificiranih vrzeli na področju podatkov o okolju je namenjen informacijski sistem »OKOLJE«, ki je zasnovan skladno s prej navedenimi usmeritvami.

Njegova zasnova je integralna, zaradi kompleksnosti in s tem pogojene izvedljivosti pa bo izgradnja potekala modularno in večfazno.

Strategija razvoja informacijskega sistema »OKOLJE« je usmerjena v poenotenje informacijskih rešitev s:

- poenotenjem poslovnih procesov,
- dvigom kakovosti podatkov,
- javno dostopnostjo podatkov.

Dolgoročni cilj vzpostavitve informacijskega sistema »OKOLJE« je vzpostavitev državnega okoljskega informacijskega sistema, ki bo prinesel večjo funkcionalnost, povezanost, zanesljivost in učinkovitost informacijske podpore pri opravljanju nalog države na področju varstva okolja. Informacijski sistem »OKOLJE« bo omogočal obdelavo in analizo okoljskih podatkov ter zagotavljal povezanosti z drugimi informacijskimi sistemi in podatkovnimi viri. Poenostavljal in avtomatiziral bo posamezne poslovne procese, zadovoljeval informacijske potrebe uporabnikov in sledil ne le strateškemu ciljem, temveč tudi strokovnim podlagam za odločanje na ravni države.

Stroški celotne izvedbe ukrepa so ocenjeni na 2,5 milijona eurov; ukrep bo izveden v letih 2017 in 2018.

6 VSEBINSKI RAZLOGI ZA ZAGOTAVLJANJE NAMENSKOSTI PORABE SREDSTEV SKLADA ZA PODNEBNE SPREMEMBE

6.1 IZPOLNJEVANJE ŽE PREVZETIH OBVEZNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

S prihodki od prodaje emisijskih kuponov je mogoče namensko financirati ukrepe, ki jih mora Republika Slovenija izvesti zaradi izpolnjevanja že prevzetih obveznosti evropske zakonodaje na teh področjih:

- Direktiva 2009/28/ES o obnovljivih virih energije,
- Direktiva 2012/27/EU o energetske učinkovitosti ;
- Odločba 406/2009/ES;
- Direktiva 2008/50/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o kakovosti zunanega zraka in čistejšem zraku za Evropo (UL L št. 152 z dne 11. 6. 2008)(v nadaljnem besedilu Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zraka in
- Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL L št. 312 z dne 22. 11. 2008, str. 3).

Ob neizpolnitvi obveznosti evropske zakonodaje je Republika Slovenija izpostavljena tveganju ugotavljanja kršitve te zakonodaje in zato plačilu kazni.

Ker Republika Slovenija ni sprejela ustreznih ukrepov, da bi izpolnila obveznosti iz 13. člena in prvega odstavka 23. člena Direktive 2008/50/ES o kakovosti zraka, ji je Evropska komisija že izrekla upravni ukrep – uradni opomin –, v prihodnje pa bo dokaj hitro stopnjevala upravno in sodno ukrepanje vse dotlej, dokler kršitev ne bo odpravljena.

Kazni se odmerjajo glede na gospodarsko stanje države, resnost kršitve, trajanje kršitve in število glasov članice v Svetu EU. Za Republiko Slovenijo bi lahko dnevna denarna kazen za zelo dolgo trajajočo kršitev, ki ji unija daje velik pomen (visoka stopnja resnosti zadeve), znašala tudi do 35.000 eurov za vsak dan kršitve in 3 milijone eurov pavšalnega zneska.

Poleg omenjenega je treba opozoriti, da je izvajanje politik za učinkovito rabo energije in obnovljive vire energije ter doseganje zastavljenih in obvezujočih ciljev na teh področjih hkrati tudi pogoj za uresničevanje ciljev glede emisij toplogrednih plinov. Zato se v nadaljevanju posebej osredotočamo na ti politiki ter pojasnjujemo povezanost in smiselnost zapiranja njenega finančnega okvira s sredstvi Sklada za podnebne spremembe.

V skladu s sedanjimi obveznostmi Republike Slovenije glede učinkovite rabe energije moramo v obdobju 2008–2016 doseči devet odstotkov prihranka pri rabi energije in v skladu z Direktivo 2012/27/EU o energetske učinkovitosti do leta 2020 za 20 odstotkov povečati energetske učinkovitost. Za doseganje prvega cilja je Vlada RS januarja 2008 sprejela Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost (AN-URE 1), v letu 2015 pa Akcijski načrt za energetske učinkovitosti za obdobje 2014 - 2020.

V skladu z Direktivo 2009/28/ES o obnovljivih virih energije ima Slovenija obveznost doseči najmanj 25-odstotni delež obnovljivih virov energije v rabi bruto končne energije in najmanj 10-odstotni cilj obnovljivih virov energije v prometu. Izpolnjevanje obveznosti in uresničevanje ciljev glede učinkovite rabe energije in povečanja deleža obnovljivih virov energije sta medsebojno odvisna, saj z učinkovitejšo rabo energije zmanjšujemo porabo energije in tako potrebno količino obnovljivih virov energije za doseganje 25-odstotnega deleža v končni rabi energije.

7 MAKROEKONOMSKE KORISTI – RAZVOJNE MOŽNOSTI IZVEDBE UKREPOV

7.1 UČINKOVITA RABA ENERGIJE

Za povečanje konkurenčnosti družbe in postopen prehod v nizkoogljično družbo so nujni učinkovita raba energije in izraba obnovljivih virov energije ter razvoj aktivnih omrežij za distribucijo električne energije. Po grobih ocenah bodo za doseganje energetske cilje potrebne znatne investicije, in sicer na letni ravni okrog 750 milijonov eurov. To v grobem pomeni vsaj 8000 neposrednih delovnih mest. Če pa bomo vgrajene naprave, merilne sisteme in gradbeni material ter stavbno pohištvo proizvajali sami, bo lahko novih delovnih mest vsaj še enkrat toliko. S tem ne bomo izpolnili samo zavez in obveznosti, ampak se bo zmanjšal uvoz energentov na ravni okrog odstotka BDP, kar pomeni manjši strošek za energijo na nacionalni ravni, večjo konkurenčnost gospodarstva in manjšo energetsko odvisnost. Ukrepi na področju učinkovite rabe energije ob pozitivnih vplivih na okolje prinašajo tudi ukrepe za izhod iz gospodarske krize. Pri tem bomo porabili tudi manj energije – po ocenah bi ob temeljitem izvajanju ukrepov učinkovite rabe energije že v letu 2016 porabili 500 milijonov eurov manj za stroške energije. Naložbe v učinkovito rabo energije imajo nedvomno največji multiplikacijski učinek, saj so delovno intenzivne, torej je na enoto naložbe ustvarjenih največ delovnih mest, in vključujejo največjo domačo komponento (npr. gradbeni materiali, stavbno pohištvo), zato je ustvarjena dodana vrednost na enoto investicije med največjimi in največji generator rasti BDP. Gre za tako imenovane »win-win« ukrepe (zmagovalne) in priložnost za nov zagon trajnostnega gospodarskega razvoja.

Kar 80 odstotkov stavb je starih in slabo izoliranih. V tem odstotku je zajetih približno 10 odstotkov stavb javnega sektorja, preostalo so gospodinjstva in podjetja. V teh 80 odstotkih potenciala je kar 23 odstotkov blokov in 19 odstotkov hiš, ki so bili zgrajeni pred letom 1970 in še niso bili prenovljeni, zato to področje predstavlja ekonomsko najbolj upravičene ukrepe.

Do leta 2020 bo skladno z akcijskim načrtom za energetsko učinkovitost za obdobje 2014-2020, ki ga je Vlada RS sprejela maja 2015, treba obnoviti četrtno vsega stavbnega fonda, to je 22 milijonov kvadratnih metrov stavbnih površin, s čimer bo poraba energije v teh stavbah nižja za 10 odstotkov. Za to bodo potrebne investicije v višini okoli 500 milijonov eurov na letni ravni. Učinki teh investicij pa se ob visokih prihrankih pri stroških energije in posledično manjšem uvozu energije kažejo tudi pri delovnih mestih, in sicer na ravni 10.000 zaposlitev (posrednih in neposrednih).

Skladno z akcijskim načrtom za energetsko učinkovitost v obdobju 2014-2020 je ocenjeno, da bi z izvajanjem ukrepov učinkovite rabe energije v letu 2020 porabili 10.281 GWh energije manj, kar pomeni, da bodo skupni letni stroški za rabo energije v letu 2020 nižji za vsaj 500 milijonov eurov. Obstoječi stavbni fond pomeni sektor z največjim potencialom za doseganje prihrankov energije. Za doseganje cilja bo treba do leta 2020 četrtno tega energetsko obnoviti, kar pomeni okrog 22 mio kvadratnih metrov stavbnih površin. S tem se bo raba energije v stavbah zmanjšala skoraj za 10 odstotkov. Poleg tega se bo s temi ukrepi pospešila tudi gospodarska rast, saj se z njimi ustvarjajo investicije v višini 500 milijonov eurov letno. Učinki teh investicij se ob visokih prihrankih pri stroških energije in posledično manjšem uvozu energije kažejo tudi pri delovnih mestih, in sicer na ravni 10.000 zaposlitev.

Ugoden vpliv učinkovite rabe energije z vidika gospodarstva:

- znižuje življenjske stroške: za Slovenijo je v primerjavi z državami EU značilen nadpovprečno velik delež izdatkov za energijo v stanovanjih v vsej potrošnji gospodinjstev;
- zmanjšuje energetsko revščino: v Sloveniji prebivalstvo z najnižjimi dohodki porabi velik delež dohodkov za energijo v stanovanjih in tudi največji absolutni znesek za energijo v stanovanjih;
- znižuje javno porabo oziroma stroške javnega sektorja; ta po oceni porabi letno približno 150 milijonov eurov za stroške energije;
- naložbe v gradbeništvo (energetska prenova stavbnega fonda) imajo največji multiplikacijski učinek na gospodarstvo, saj zaradi nizke uvozne komponente pomenijo največjo ustvarjeno dodano vrednost na enoto naložbe, poleg tega je v Sloveniji delež dodane vrednosti v gradbeništvu razmeroma visok;
- zaposluje predvsem mala in srednje velika podjetja v gradbeništvu (zdravo jedro sektorja);

- naložbe v energetska učinkovitost pomenijo od tri- do štirikrat več zaposlitev kot naložbe v oskrbo z energijo; milijon evrov naložb v učinkovito rabo energije (izolacija, stavbno pohištvo ...) pomeni približno deset delovnih mest;
- za ukrepe učinkovite rabe energije je na voljo precejšen del evropskih sredstev, ki te ukrepe zelo pocenijo;
- pomeni največjo možnost za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in najcenejši način njihovega zmanjševanja;
- zmanjšuje uvoz fosilne energije: Slovenija je razen pri trdnem gorivu 100-odstotno uvozno odvisna – strošek neto uvoza energije znaša v povprečju okrog štiri odstotke BDP; s tem se izboljšuje tudi energetska zanesljivost;
- tehnologije in inovativne rešitve glede učinkovite rabe energije ponujajo poslovne priložnosti že zdaj, še več teh pa bo v prihodnje.

7.2 OBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE

Za doseganje cilja povečanja deleža obnovljivih virov energije v končni rabi energije na 25 odstotkov do leta 2020 bo potrebnih dobrih 100 milijonov evrov investicij letno na področju ogrevanja, kar pomeni neposredne zaposlitve za izdelavo, izgradnjo in obratovanje na ravni 750 delovnih mest, od tega jih je največ na področju rabe biomase, ker tudi največji delež povečanja odpade na rabo biomase (sledijo toplotne črpalke in sončni sprejemniki).

Slovenija ima predvsem veliko in še neizkoriščeno možnost rabe lesne biomase – z gozdom je zelo bogata, po deležu gozdov glede na površino države se uvršča takoj za Finsko in Švedsko. Skupna površina slovenskih gozdov se je v zadnjih 130 letih povečevala: leta 1875 je bilo z gozdom poraščenih 36 odstotkov površine Slovenije, leta 2010 pa že 59. Na posameznih območjih (Kočevska, Notranjska) gozdnatost celo presega 80 odstotkov. Zato je les eden od naravnih virov, ki ga ima Slovenija v izobilju.

Vlada Republike Slovenije je leta 2012 sprejela Akcijski načrt za povečanje konkurenčnosti gozdno-lesne verige v Sloveniji do leta 2020 s promocijskim geslom »Les je lep«. Ključni cilji načrta so:

- ustvarjanje trga za lesne proizvode in storitve,
- povečanje poseka in negovanosti gozdov skladno z načrti za gospodarjenje z gozdovi,
- povečanje količine in predelave lesa na višjih zahtevnostnih stopnjah z novimi tehnologijami,
- nova delovna mesta in rast dodane vrednosti na zaposlenega v lesnopredelovalni panogi.

Izvedbeni program rabe lesne biomase kot vira energije iz leta 2007 vključuje oceno, da bi njegova uresničitev vsako leto zagotavljala pet odstotkov finančnih prihrankov zaradi nižjih stroškov goriva. Z uresničevanjem programa bi se uvajala tudi nova delovna mesta – po oceni naj bi jih bilo dobrih 800, predvsem na kmetijskih območjih.

Razpoložljiva količina biomase lahko po grobi oceni dolgoročno pokrije vse potrebe industrije in energetike v Sloveniji, ostanek pa lahko izvozimo v sosednje države z visokim povpraševanjem po lesu. Največja težava danes je časovno in količinsko nezanesljiva oskrba z lesno biomaso.

UKREPI, FINANCIRANI V LETU 2017⁹

UKREP	Predvidena višina finančnih sredstev	PRISTOJNOST ZA IZVAJANJE/KD O BO IZVEDEL JAVNI RAZPIS	ZAGOTAVLJANJE URESNIČEVANJA CILJA	Kazalnik v letu 2017	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
5.1.1. Prehod na energetske učinkovite javni železniški promet	do 2 mio EUR	SŽ – Potniški promet d. o. o.	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanjega zraka) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	št. novih vlakov	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov	– zmanjšanje eksternih stroškov (zaradi onesnaženja zraka, hrupa, prometnih nesreč, podnebnih sprememb ...) v celotnem obdobju 2016–2045 za 374,3 mio EUR – izboljšana storitev železniškega prevoza potnikov in pogojev za trajnostno mobilnost
5.1.2. Nakup novih okolju prijaznih avtobusov za izvajanje linijskih prevozov v mestnem in medkrajevnem prometu in predelava avtobusov na električni pogon	do 2,8 mio EUR	EKO SKLAD	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanjega zraka), – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	št. novih vozil	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – izboljšanje kakovosti zraka	

⁹ Tabela vsebuje pogodbene vrednosti in ne dejanske realizacije izplačil sredstev v letu 2017.

UKREP 5.1.5. Nakup novih okolju prijaznih komunalnih vozil	Predvidena višina finančnih sredstev do 1 mio EUR	PRISTOJNOST ZA IZVAJANJE/KD O BO IZVEDEL JAVNI RAZPIS MOP, EKO SKLAD	ZAGOTAVLJANJE URESNIČEVANJA CILJA	Kazalnik v letu 2017 št. komunalnih vozil	Kazalnik v letu 2020 – zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – izboljšanje kakovosti zraka	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
--	--	---	--	---	---	--

UKREP	Predvidena višina finančnih sredstev	PRISTOJNOST ZA IZVAJANJE/KD O BO IZVEDEL JAVNI RAZPIS	ZAGOTAVLJANJE URESNIČEVANJA CILJA	Kazalnik v letu 2017	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
5.1.6. Spodbujanje trajnostne mobilnosti območij narave	do 1,5 mio EUR	MOP, EKO SKLAD	<ul style="list-style-type: none"> – uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanjskega zraka) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES 	<ul style="list-style-type: none"> – št. prevoznih sredstev z manj emisijami – št. električnih postaj 	<ul style="list-style-type: none"> – zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – izboljšanje kakovosti zraka 	<ul style="list-style-type: none"> – povečanje proračunskih prilivov iz turizma – povečanje BDP
5.1.7. Obnovitev območij opuščene športno-rekreatijske rabe	do 150.000 EUR	MOP, EKO SKLAD	<ul style="list-style-type: none"> – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES 			
5.2.1. Zamenjava starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali s toplotnimi črpalkami	do 5 mio EUR	EKO SKLAD	<ul style="list-style-type: none"> – uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanjskega zraka) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES – 25-odstotni delež obnovljivih virov energije (Direktiva 2009/28/ES o obnovljivih virih energije) 	<ul style="list-style-type: none"> – št. zamenjav starih kurilnih naprav s toplotnimi črpalkami – št. zamenjav starih kurilnih naprav s toplotnimi črpalkami – skupna vhodna toplotna moč zamenjanih starih kurilnih naprav na tekoča ali plinasta goriva z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali toplotnimi črpalkami 	<ul style="list-style-type: none"> – zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – izboljšanje kakovosti zraka 	<ul style="list-style-type: none"> – zagotovitev delovnih mest v industriji, malih in srednjih podjetjih (izdelava kurilnih naprav in pripadajoče opreme, proizvodnja lesnih peletov ali briketov)

UKREP	Predvidena višina finančnih sredstev	PRISTOJNOST ZA IZVAJANJE/KD O BO IZVEDEL JAVNI RAZPIS	ZAGOTAVLJANJE URESNIČEVANJA CILJA	Kazalnik v letu 2017	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
5.2.2. Projekt ERANET GEOTERMICA	350.000 EUR	Konzorcij Geotermica MZI	– 25-odstotni delež obnovljivih virov energije (Direktiva 2009/28/ES o obnovljivih virih energije)		– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – povečanje deleža OVE	
5.2.3. Izgradnja novih in rekonstrukcija obstojećih sistemov za ogrevanje na obnovljive vire energije s socialno komponento	ni dodatnih sredstev, črpa se neporabljena sredstva iz leta 2016, dodatni upravičenci	EKO SKLAD	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanjega zraka – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES – 25-odstotni delež obnovljivih virov energije (Direktiva 2009/28/ES o obnovljivih virih energije)	– št. zamenjav starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami – št. zamenjav starih kurilnih naprav s toplotnimi črpalkami – skupna vhodna toplotna moč zamenjanih starih kurilnih naprav na tekoča ali plinasta goriva z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali toplotnimi črpalkami	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – izboljšanje kakovosti zraka	zagotovitev delovnih mest v industriji, malih in srednjih podjetjih (izdelava kurilnih naprav in pripadajoče opreme, proizvodnja lesnih peletov ali briketov)

UKREP 5.2.4. Nadgradnja manjših naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije za samopreskrbo	Predvidena višina finančnih sredstev do 200.000 EUR	PRISTOJNOST ZA IZVAJANJE/KD O BO IZVEDEL JAVNI RAZPIS EKOSKLAD	ZAGOTAVLJANJE URESNIČEVANJA CILJA – 25-odstotni delež obnovljivih virov energije (Direktiva 2009/28/ES o obnovljivih virih energije)	Kazalnik v letu 2017	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS zmanjšanje stroškov prebivalstva za električno energijo
--	--	--	---	-------------------------	----------------------	---

UKREP	Predvidena višina finančnih sredstev	PRISTOJNOST ZA IZVAJANJE/KD O BO IZVEDEL JAVNI RAZPIS	ZAGOTAVLJANJE URESNIČEVANJA CILJA	Kazalnik v letu 2017	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
5.4. Sofinanciranje projektov iz programa LIFE	do 1 mio EUR	MOP	izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	opredeljeni v posameznem projektu	zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in/ali izboljšanje kakovosti zraka	opredeljeni v posameznem projektu
5.5. Sofinanciranje projektov nevladnih organizacij	0,3 mio EUR	MOP	izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	programi in dogodki za izobraževanje in usposabljanje o zelenem gospodarstvu in podnebnih spremembah: število udeležencev objavljene novice, gradiva, sporočila za medije, tiskovne konference o zelenem gospodarstvu in podnebnih spremembah	zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in/ali izboljšanje kakovosti zraka	opredeljeni v posameznem projektu

UKREP	Predvidena višina finančnih sredstev	PRISTOJNOST ZA IZVAJANJE/KD O BO IZVEDEL JAVNI RAZPIS	ZAGOTAVLJANJE URESNIČEVANJA CILJA	Kazalnik v letu 2017	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
5.6. Tehnična pomoč	do 5 %	MOP	<ul style="list-style-type: none"> – uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanjega zraka) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES – povečanje energetske učinkovitosti za 20 % (Direktiva 2012/27/ES o energetske učinkovitosti) – uresničitev ciljev Direktive 2008/98/ES o odpadkih – zaveze v okviru Konvencije ZN o spremembi podnebja 	<ul style="list-style-type: none"> izvedene akcije ozaveščanja, promocije, usposabljanja in izobraževanja; pripravljene strokovne podlage 	<ul style="list-style-type: none"> – zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – izboljšanje kakovosti zraka – povečanje deleža obnovljivih virov energije – izvedba ukrepov prilagajanja podnebnim spremembam 	<ul style="list-style-type: none"> – zmanjšanje stroškov gospodarstva in gospodinjstev – nova delovna mesta v povezavi z energetske izboljšanjem stavb, obnovljivimi viri energije, ponovno uporabo in recikliranjem odpadkov, zmanjšanjem porabe virov (vode, energije, materialov)
5.7. Ukrepi za zmanjšanje energetske revščine	do 150.000 EUR	MOP, EKOSKLAD	<ul style="list-style-type: none"> – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES – povečanje energetske učinkovitosti za 20 % (Direktiva 2012/27/ES o energetske učinkovitosti) 	izvedene akcije ozaveščanja		– zmanjšanje stroškov gospodinjstev za rabo energije
5.8. Mednarodna razvojna pomoč v okviru financiranja globalnih podnebnih prizadevanj	do 1,695 mio EUR	MOP	zagotavljanje uresničevanja cilja: zaveza v okviru Konvencije ZN o spremembi podnebja	pričakovani delež Slovenije v okviru skupnega podnebnega financiranja razvitih držav sveta do leta 2020	zmanjšanje emisij toplogrednih plinov	<ul style="list-style-type: none"> – zmanjšanje stroškov gospodarstva in rabo energije <p>skupna prizadevanja držav na področju podnebnih sprememb in hkratio povečanje deleža uradne razvojne pomoči Slovenije državam v razvoju</p>

UKREP	Predvidena višina finančnih sredstev	PRISTOJNOST ZA IZVAJANJE/KD O BO IZVEDEL JAVNI RAZPIS	ZAGOTAVLJANJE URESNIČEVANJA CILJA	Kazalnik v letu 2017	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
5.9. Nakup enot CER/ERU ali enot AEA za zagotavljanje skladnosti Slovenije z Odločbo št. 406/2009/ES ¹⁰	do 5 %	MOP	zagotavljanje skladnosti Slovenije z Odločbo št. 406/2009/ES EP in Sveta	nakup potrebne količine enot	skladnost s pravnim redom EU	/
5.10. Plačilo stroškov za upravljanje sistema trgovanja	dejanski stroški opravljanja nalog uradnega dražitelja (po pogodbi, upoštevajoč sodila) in stroški Eko sklada za izvedbo javnih razpisov/pozivov po tem programu	MOP	– zagotavljanje izvajanja Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe – zagotavljanje izvajanja Uredbe Komisije (EU) št. 1031/2010 o časovnem načrtu, upravljanju in drugih vidikih dražbe pravic do emisije toplogrednih plinov	/	/	/
5.11. Informacijski sistem »OKOLJE«	1,25 mio EUR	MOP				

¹⁰ Nakup enot se izvede samo, če bo to potrebno za zagotavljanje skladnosti s pravnim redom EU.

UKREPI, FINANCIRANI V LETU 2018¹¹

UKREP	Predvidena višina finančnih sredstev	PRISTOJNO ST ZA IZVAJANJE/ KDO BO IZVEDEL JAVNI RAZPIS	ZAGOTAVLJANJE URESNIČEVANJA CILJA	Kazalnik v letu 2018	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
5.1.1 Prehod na energetske učinkovite javni železniški promet	do 2 mio EUR	SŽ – Potniški promet d. o. o.	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanje zraka) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	št. novih vlakov	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov	– zmanjšanje eksternih stroškov (zaradi onesnaženja zraka, hrupa, prometnih nesreč, podnebnih sprememb ...) v celotnem obdobju 2016–2045 za 374,3 mio EUR – izboljšana storitev železniškega prevoza potnikov in pogojev za trajnostno mobilnost
5.1.2 Nakup novih okolju prijaznih avtobusov za izvajanje linjskih prevozov v mestnem in medkrajevem prometu in predelava avtobusov na električni pogon	do 2,8 mio EUR	MOP, EKO SKLAD	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanje zraka) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	št. novih vozil	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – izboljšanje kakovosti zraka	
5.1.3 Izgradnja kolesarske infrastrukture	do 2 mio EUR	MOP, EKO SKLAD	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanje zraka) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	št. izboljšav kolesarske infrastrukture	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, – izboljšanje kakovosti zraka	– znižanje eksternih stroškov prometa, – zmanjšanje stroškov za osebno mobilnost prebivalstva

¹¹ Tabela vsebuje pogodbeno vrednosti in ne dejanske realizacije izplačil sredstev v letu 2018.

UKREP			PRISTOJNO ST ZA IZVAJANJE/ KDO BO IZVEDEL JAVNI RAZPIS	ZAGOTAVLJANJE URESNIČEVANJA CILJA	Kazalnik v letu 2018	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
5.1.4 Priprava mobilnostnih načrtov in izvedba ukrepov	do 0,7 mio EUR	MOP, SKLAD	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanje zraka) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	št. mobilnostnih načrtov in izvedenih ukrepov	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, – izboljšanje kakovosti zraka	– znižanje zunanjih stroškov prometa – zmanjšanje stroškov za osebno mobilnost prebivalstva	
5.1.5 Nakup novih okolju prijaznih komunalnih vozil	do 1 mio EUR	MOP, EKO SKLAD	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanje zraka) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	št. komunalnih vozil	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, – izboljšanje kakovosti zraka		
5.1.6 Spodbujanje trajnostne mobilnosti območij narave	do 1 mio EUR	MOP, EKO SKLAD	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanje zraka) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	– št. prevoznih sredstev z manj emisijami – št. električnih postaj	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – izboljšanje kakovosti zraka	– povečanje proračunskih prilivov iz turizma – povečanje BDP	
5.1.7. Obnovitev območij opuščene športno- rekreacijske rabe	do 150.000 EUR	MOP, EKO SKLAD	– izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES				

UKREP		Predvidena višina finančnih sredstev	PRISTOJNO ST ZA IZVAJANJE/ KDO BO IZVEDEL JAVNI RAZPIS	ZAGOTAVLJANJE URESNIČEVANJA CILJA	Kazalnik v letu 2018	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
5.2.1. Zamenjava starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali s toplotnimi črpalkami	do 5 mio EUR	EKO SKLAD	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanjskega zraka – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES – 25-odstotni delež obnovljivih virov energije (Direktiva 2009/28/ES o obnovljivih virih energije)	– št. zamenjav starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami – št. zamenjav starih kurilnih naprav s toplotnimi črpalkami – skupna vhodna toplotna moč zamenjanih starih kurilnih naprav na tekoča ali plinasta goriva z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali toplotnimi črpalkami	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – izboljšanje kakovosti zraka	zagotovitev delovnih mest v industriji malih in srednjih podjetij (izdelava kurilnih naprav in pripadajoče opreme, proizvodnja lesnih peletov ali briketov)	
5.2.2 Projekt ERANET GEOTHERMICA	350.000 EUR	Konzorcij Geothermica MZI	25-odstotni delež obnovljivih virov energije (Direktiva 2009/28/ES o obnovljivih virih energije)	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – povečanje deleža OVE			
5.2.4 Nadgradnja manjših naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije za samopreskrbo	do 200.000 EUR	EKO SKLAD	25-odstotni delež obnovljivih virov energije (Direktiva 2009/28/ES o obnovljivih virih energije)	št. priključenih ali nadgrajenih naprav za proizvodnjo električne energije na obnovljive vire energije	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov zraka	zmanjšanje stroškov prebivalstva za električno energijo	
5.3.1. Priprava lokalnih in regionalnih strategij prilagajanja	do 1 mio EUR	MOP	prilagajanje vplivom podnebnih sprememb	– zmanjšana ranljivost občin/regij na vplive podnebnih sprememb	manjši izpad dohodkov in izplačil iz proračuna ob naravnih nesrečah in vremensko pogojenih ujmah		

UKREP		Predvidena višina finančnih sredstev	PRISTOJNO ST ZA IZVAJANJE/ KDO BO IZVEDEL JAVNI RAZPIS	ZAGOTAVLJANJE URESNIČEVANJA CILJA	Kazalnik v letu 2018	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
5.4 Sofinanciranje projektov iz programa LIFE	do 2 mio EUR	MOP	izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	opredeljeni v posameznem projektu	zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in/ali izboljšanje kakovosti zraka	opredeljeni v posameznem projektu	opredeljeni v posameznem projektu
5.5 Sofinanciranje projektov nevladnih organizacij	0,3 mio EUR	MOP	izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES	opredeljeni v posameznem projektu	zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in/ali izboljšanje kakovosti zraka	zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in/ali izboljšanje kakovosti zraka	opredeljeni v posameznem projektu
5.6 Tehnična pomoč	do 5 %	MOP	– uresničitev ciljev glede kakovosti zraka (Direktiva 2008/50/ES o kakovosti zunanjega zraka) – izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES – povečanje energetske učinkovitosti za 20 % (Direktiva 2012/27/ES o energetske učinkovitosti) – uresničitev ciljev Direktive 2008/98/ES o odpadkih – zaveze v okviru Konvencije ZN o spremembi podnebja	izvedene akoje ozaveščanja, promocije, usposabljanja in izobraževanja; pripravljene strokovne podlage	– zmanjšanje emisij toplogrednih plinov – izboljšanje kakovosti zraka – povečanje deleža obnovljivih virov energije, – izvedba ukrepov prilaganja podnebnim spremembam	– zmanjšanje stroškov gospodarstva in gospodinjestev – nova delovna mesta v povezavi z energetskim izboljšanjem stavb, obnovljivimi viri energije, ponovno uporabo in recikliranjem odpadkov, zmanjšanjem porabe virov (vode, energije, materialov)	

UKREP	Predvidena višina finančnih sredstev	PRISTOJNO ST ZA IZVAJANJE/ KDO BO IZVEDEL JAVNI RAZPIS	ZAGOTAVLJANJE URESNIČEVANJA CILJA	Kazalnik v letu 2018	Kazalnik v letu 2020	Pričakovani učinki na dvig gospodarstva v RS
5.7. Ukrepi za zmanjšanje energetske revščine	do 150.000 EUR	MOP, EKOSKLAD	– izpolnjevanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2009/ES – povečanje energetske učinkovitosti za 20 % (Direktiva 2012/27/ES o energetske učinkovitosti)	izvedene akcije ozaveščanja		– zmanjšanje stroškov gospodinjstev za rabo energije
5.8 Mednarodna razvojna pomoč v okviru financiranja globalnih podnebnih prizadevanj	do 1 mio EUR	MOP	zagotavljanje uresničevanja cilja: zaveza v okviru Konvencije ZN o spremembi podnebja razvitih držav sveta do leta 2020	pričakovani delež Slovenije v okviru skupnega podnebnega financiranja razvitih držav sveta do leta 2020	zmanjšanje emisij toplogrednih plinov	skupna prizadevanja držav na področju podnebnih sprememb in hkratno povečanje deleža uradne razvojne pomoči Slovenije državam v razvoju
5.9 Nakup enot CER/ERU ali enot AEA za zagotavljanje skladnosti Slovenije z Odločbo št. 406/2009/ES ¹²	do 5 %	MOP	zagotavljanje skladnosti Slovenije z Odločbo št. 406/2009/ES EP in Sveta	nakup potrebne količine enot	skladnost s pravnim redom EU	/

¹² Nakup enot se izvede samo, če bo to potrebno za zagotavljanje skladnosti s pravnim redom EU.

8 OCENA UČINKOV IZBRANIH UKREPOV

8.1 PREHOD NA ENERGETSKO UČINKOVIT JAVNI ŽELEZNIŠKI POTNIŠKI PROMET

Z investicijo v nova vozna sredstva železniškega potniškega prometa bi višina neposredno prihranjenega CO₂ na letni ravni znašala 3837,19 t CO₂, upoštevajoč pričakovano življenjsko dobo novih EMG, ki znaša 30 let, bi skupni prihranek za to obdobje znašal 115.115,85 t CO₂. Upoštevajoč vrednost skupnih emisij toplogrednih plinov iz železnic – kategorija 1.A.3.c. –, ki so leta 2014 znašale 41,04 kt CO₂, bi skupni učinek obravnavanega ukrepa zaradi prihranka goriva in električne energije lahko prispeval k zmanjšanju obsega navedenih emisij za 9,35 odstotka.

Prav tako se pozitiven učinek obravnavanega ukrepa »Nabave novih voznih sredstev železniškega potniškega prometa« pričakuje pri rasti deleža obnovljivih virov energije v prometu v višini 0,127-odstotne točke in pri prihranku energije iz naslova nižje porabe električne energije elektromotornih voznih sredstev, ki po ocenah znaša 13,1 GWh, kar je 2,5 odstotka potrebnega letnega prihranka (523 GWh – Akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2014–2020, str. 22).

Ocenjena skupna investicijska vrednost znaša 141,7 milijona eurov brez DDV, pri čemer so upoštevani tudi drugi stroški investicije (obvezni rezervni deli, stroški transporta, kontrole, zavarovalni stroški, stroški priprave investicijske dokumentacije). Investicija bo izvedena naenkrat, delež vpliva na emisije toplogrednih plinov pa se izračuna proporcionalno glede na vložena sredstva iz Sklada za podnebne spremembe.

8.2 IZGRADNJA KOLESARSKE INFRASTRUKTURE

Ukrep je ocenjen v višini do 2 milijonov eurov v letu 2018. Neposredni učinek ukrepa na zmanjšanje emisij toplogrednih plinov je ocenjen na 376 t CO₂ manj letno, kar je 0,007 odstotka vseh emisij v sektorju promet (po podatkih za leto 2014), vendar so infrastrukturni ukrepi nujen predpogoj za izvedbo drugih ukrepov.

Pri oceni prispevka izgradnje kolesarske infrastrukture k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov smo upoštevali ocenjeno vrednost tekočega metra infrastrukture po podatkih Mestne občine Ljubljana (izvedba kolesarske steze stane 150 eurov/m, če ne gre za nove površine z odkupi zemljišč in če ni drugih stroškov). Poleg skupne dolžine kolesarskih stez je za oceno vpliva pomembna tudi njihova povezanost v sklenjen sistem, kar se kaže v primeru nakupovalnih središč BTC in Rudnik, ki sta od središča mesta oddaljeni približno 4 km, bistvena razlika pa je v sklenjenosti kolesarskih povezav do obeh središč. Po anketi iz leta 2013 prihaja v BTC s kolesom devet odstotkov obiskovalcev, v NC Rudnik pa le trije odstotki teh. Če slabi infrastrukturi pripišemo polovico izpada, bi lahko sklepali, da se bo ob dokončanju sklenjenega kakovostnega omrežja kolesarske infrastrukture delež kolesarjev lahko celo podvojil (s treh na šest odstotkov). Po grobih ocenah je povprečna razdalja poti s kolesom dvakrat po 3 km, po podatkih Supernove je obiskovalcev več kot štiri milijone letno, kar pomeni 11.000 obiskovalcev dnevno. Ob oceni, da obiskovalci Supernove predstavljajo polovico obiskovalcev nakupovalnega središča, bi 3 odstotki pomenili 660 obiskovalcev dnevno oziroma 3960 prevoženih km osebnih avtomobilov dnevno manj, kar bi, če povprečen avtomobil dosega trenutno 130 gCO₂/km (kar je enako kot po podatkih Agencije RS za okolje o izpustih CO₂ na potniški kilometer (109,4 g/pkm v 2011) pomnoženo s povprečno zasedenostjo avtomobila 1,2), pomenilo 515 kg CO₂ na dan oziroma 188 t CO₂ manj letno, zaradi izgradnje 3 km kolesarske infrastrukture oziroma 450.000 eurov investicije. Višina skupnega prihranka za milijon eurov je torej 376 t CO₂ letno.

8.3 PRIPRAVA MOBILNOSTNIH NAČRTOV

Ocene o spremembi potovalnih navad po pripravi mobilnostnih načrtov so različne, gibljejo se med 3,3 odstotka in 32 odstotkov, za oceno zaradi hkratne izvedbe mehkih ukrepov predvidevamo spremembo potovalnih navad 20 odstotkov zaposlenih. Povprečna dolžina potovanja na delo z osebnim avtomobilom je po anketi po gospodinjskih LUR/MOL iz leta 2013 8,9 km v eno smer; osebne avtomobile po isti anketi uporablja 63 odstotkov ljudi. Ocenjuje se, da bi lahko izvedli mobilnostne načrte in ukrepe za 20 ustanov s po približno 300 zaposlenimi (10.000 eurov je ocena za pripravo mobilnostnega načrta in 25.000 eurov za izvedbo mehkih ukrepov, predvidenih v mobilnostnih načrtih). Povprečen avtomobil dosega 130 gCO₂/km.

Izračun prihranka je tako:

$20 \times 300 \times 0,63 \times 0,20 = 756$ ljudi \times 17,8 km (8,9 km \times 2) število km 130 gCO₂/km = 1,75 t CO₂ manj letno.

8.4 NAKUP NOVIH, OKOLJU PRIJAZNIH AVTOBUSOV/MINIBUSOV ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI LINIJSKIH AVTOBUSNIH PREVOZOV V MESTNEM IN MEDKRAJEVNEM PROMETU

Promet obsega okrog 40 odstotkov končne energije in okrog 50 odstotkov emisij toplogrednih plinov v sektorjih izven Evropske sheme za trgovanje z pravicami do emisije, za katere veljajo nacionalne obveznosti zmanjševanja emisij skladno z Odločbo št. 406/2009/ES¹³. Prometni sektor je zato, ker emisije v tem sektorju zelo hitro naraščajo, v Sloveniji najhitreje med vsemi državami iz Aneksa I h Kjotskemu protokolu¹⁴, v OPTGP¹⁵ poudarjen kot ključni sektor pri doseganju ciljev Republike Slovenije na področju zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Dolgoročni cilj, ki ga opredeljuje omenjeni operativni program, je zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz tega sektorja do leta 2050 najmanj za polovico, kratkoročni pa zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za devet odstotkov do leta 2020 glede na leto 2008 z uveljavljanjem trajnostnega prometa. Taka cilja nalagata dejavnosti, usmerjene v uveljavljanje nizkoogljičnih tehnologij in trajnostnega prevoza, kar vključuje spodbujanje nakupa novih vozil z nizkimi emisijami. Povečanje uporabe javnega potniškega prometa, ki ga spodbuja nakup novih okolju prijaznih vozil, bi moralo skladno s projekcijami iz navedenega operativnega programa prispevati k povečanju števila potniških kilometrov v javnem potniškem prometu s 1633 v letu 2012 na 2092 v letu 2020, ob hkratnemu zmanjšanju specifičnih emisij CO₂ na enoto energije v prometu s 67 v letu 2012 na 64 tCO₂/TJ v letu 2020.

Na območjih preseganj so mestni avtobusi z relativno pogostnostjo voženj (v času konic je vožnja in s tem delovanje motorja praktično neprekinjena) pomemben vir emisij toplogrednih plinov in delcev PM 10. Zamenjava avtobusov emisijskega razreda EURO III in manj z avtobusi emisijskega razreda Euro VI ima naslednje neposredne okoljske učinke:

- zaradi večje učinkovitosti motorjev zmanjšanje porabe goriva in posledično blaženje podnebnih sprememb (kar pomeni javni potniški promet v okviru trajnostne mobilnosti),
- zmanjšanje vseh vrst emisij pri notranjem izgorevanju dieselskih motorjev, pri čemer so za kakovost zraka še zlasti pomembni delci PM10, še za večje zmanjšanje izpustov gre, če zastarela vozila zamenjajo avtobusi na stisnjen zemeljski plin (CNG), hibridni avtobusi ali električni avtobusi ter
- zmanjšanje hrupa še zlasti pri nabavi avtobusov na stisnjen zemeljski plin (CNG), hibridni avtobusi ali električni avtobusi.

Poleg neposrednih učinkov je pri nabavi takšnih avtobusov je računati še na posredne učinke, saj se bo delež prepeljanih potnikov zaradi modernosti avtobusov povečal.

¹³ Odločba 406/2009/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o prizadevanju držav članic za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, da do leta 2020 izpolnijo zavezo Skupnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (UL L št. 140 z dne 5. 6. 2009, str. 136).

¹⁴ Zakon o ratifikaciji Kjotskega protokola k Okvirni konvenciji Združenih narodov o spremembah podnebja (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 17/02).

¹⁵ Operativni program zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 je Vlada RS sprejela decembra 2014.

8.5 ZAMENJAVA STARIH MALIH KURILNIH NAPRAV Z NOVIMI NA LESNO BIOMASO

Uredba o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav (Uradni list RS, št. 24/13, 2/15 in 50/16) v 5. členu določa razporeditev malih kurilnih naprav, in sicer na:

- trdno gorivo pri vhodni toplotni moči, manjši od 1 MW;
- tekoče gorivo pri vhodni toplotni moči, manjši od 5 MW;
- plinasto gorivo pri vhodni toplotni moči, manjši od 10 MW.

Male kurilne naprave se naprej delijo na:

- enosobne kurilne naprave na trdno gorivo, ki so namenjene zlasti ogrevanju prostora, v katerem so postavljene; za enosobno kurilno napravo se štejejo npr. kamin, lončena peč, štedilnik s posredno ogrevano pečico ali brez nje in peletna peč;
- male kurilne naprave, ki se uporabljajo za ogrevanje več prostorov (npr. centralno ogrevanje).

V tu obravnavanem programu je predvideno financiranje zamenjave obstoječih (tj. starih) malih kurilnih naprav, ki se uporabljajo v gospodinjstvih. Zato so te male kurilne naprave, ne glede na vrsto goriva, ki ga uporabljajo, predvsem v razredu toplotne moči od 4 do 25 kW. Redka so gospodinjstva, ki uporabljajo malo kurilno napravo z večjo močjo za ogrevanje svoje hiše.

Zamenjava malih kurilnih naprav v gospodinjstvih je predmet dveh ukrepov:

- zamenjava starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali s toplotnimi črpalkami (točki 5.1.1 in 5.3.2);
- zamenjava načina ogrevanja, pri čemer se stare kurilne naprave prenehajo uporabljati, gospodinjstvo pa se priključi na skupno kotlovnico na lesno biomaso v večstanovanjskih stavbah. Male kurilne naprave v skupnih kotlovnica imajo vhodno toplotno moč od nekaj deset kW do 1 MW, odvisno od števila gospodinjstev, ki se priključijo na razvod toplote iz teh kotlovnica (točka 5.3.1). Poleg izgradnje novih skupnih kotlovnica se financirajo tudi obnove obstoječih kotlovnica, tj. vgradnja nove male kurilne naprave na trdna goriva, ki nadomesti staro napravo na trdna, tekoča ali plinasta goriva na obstoječi lokaciji skupne kotlovnice.

Pri Ministrstvu za okolje in prostor se vzpostavlja register malih kurilnih naprav v Republiki Sloveniji. Po trenutno razpoložljivih podatkih je v Republiki Sloveniji evidentirano skupaj 211.209 malih kurilnih naprav na trdno, tekoče in plinasto gorivo. Povprečna starost teh kurilnih naprav je ocenjena na 17 let.

Ocena učinka zamenjave malih kurilnih naprav temelji na zmanjšanju emisije snovi v zrak zaradi uporabe nove kurilne naprave. Za male kurilne naprave so mejne vrednosti določene v Uredbi o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav (Uradni list RS, št. 24/13, 2/15 in 50/16), in sicer:

- za enosobne kurilne naprave na trdno gorivo je trenutna mejna vrednost celotnega prahu $0,04 \text{ g/m}^3$ dimnega plina; mejna vrednost celotnega prahu je za enosobne kurilne naprave, ki so bile dane v uporabo do 31. decembra 2014, znašala $0,075 \text{ g/m}^3$;
- za male kurilne naprave na trdno gorivo, ki se uporabljajo za ogrevanje več prostorov, je trenutna mejna vrednost celotnega prahu $0,04 \text{ g/m}^3$ za kurilne naprave z avtomatskim podajanjem goriva in $0,06 \text{ g/m}^3$ za kurilne naprave z ročnim podajanjem goriva; mejna vrednost celotnega prahu je bila za te naprave, ki so bile dane v uporabo do 31. decembra 2015, določena na $0,06 \text{ g/m}^3$ pri uporabi briketov ali peletov, $0,1 \text{ g/m}^3$ pri uporabi naravnega lesa in $0,09 \text{ g/m}^3$ pri uporabi premoga, za naprave, ki so bile dane v uporabo do 31. decembra, pa na $0,15 \text{ g/m}^3$ dimnega plina.
- za male kurilne naprave na tekoče in plinasto gorivo mejna vrednost za prah ni predpisana, saj se pri kurjenju teh goriv veliko manjša.

V praksi se meritve emisij dimnih plinov za male kurilne naprave na trdna goriva ne izvajajo, saj za to še ni bil izdan ustrezen predpis, ki bi določil metodologijo meritev. Zato ni mogoče navesti dejanskih vrednosti emisij dimnih plinov za kurilne naprave, ki so trenutno v uporabi. Predvideva se, da so emisije starejših malih kurilnih naprav na trdna goriva višje od mejnih vrednosti, ki so določene v uredbi. Številne stare kurilne naprave, še posebej tiste, starejše od 20 let, bi že morale biti izločene iz uporabe. Ocena

učinka zamenjave malih kurilnih naprav se zato izvede glede na mednarodno priznane emisijske faktorje na enoto energije, ki se uporabljajo pri pripravi statističnih evidenc emisij, in sicer (op.: celotni prah vsebuje 95 odstotkov delcev PM10):

- za stare enosobne kurilne naprave 760 g/GJ PM10 oziroma 800 g/GJ celotnega prahu pri uporabi polen ali sekancev;
- za stare male kurilne naprave, ki se uporabljajo za centralno ogrevanje, 480 g/GJ PM10 oziroma 505 g/GJ pri uporabi polen ali sekancev;
- za stare enosobne kurilne naprave 450 g/GJ PM10 oziroma 500 g/GJ celotnega prahu pri uporabi premoga;
- za stare male kurilne naprave ki se uporabljajo za centralno ogrevanje, 225 g/GJ PM10 oziroma 261 g/GJ celotnega prahu pri uporabi premoga;
- za nove enosobne in male kurilne naprave za centralno ogrevanje 95 g/GJ PM10 oziroma 100 g/GJ celotnega prahu pri uporabi polen ali sekancev;
- za nove enosobne in male kurilne naprave za centralno ogrevanje 29 g/GJ PM10 oziroma 31 g/GJ celotnega prahu pri uporabi peletov ali briketov iz naravnega lesa;
- za male kurilne naprave na tekoče gorivo 1,9 g/GJ za PM10;
- za male kurilne naprave na plinasto gorivo 1,2 g/GJ za PM10.

Za zamenjavo starih kurilnih naprav z novimi kurilnimi napravami na lesno biomaso ali s toplotnimi črpalkami je namenjeno pet mio eurov. Financira se del nabavne cene kurilne naprave in pripadajoče opreme, ki bo večji na območjih, na katerih je zrak čezmerno onesnažen z delci PM10 kot na drugih območjih. Pri tem bo odprta možnost nabave malih in enosobnih kurilnih naprav, ki uporabljajo različna goriva. Za določitev prihranka emisij je treba predvideti število novih naprav. Okvirne cene malih kurilnih naprav in toplotnih črpalk so:

- 8000 eurov za malo kurilno napravo na polena;
- 6000 eurov za malo kurilno napravo na pelete ali brikete;
- 4000 eurov za kamin s toplotnim izmenjevalcem (centralno ogrevanje stanovanja);
- 2000 eurov za enosobno kurilno napravo;
- 12.000 eurov za toplotno črpalko v sistemu voda/voda;
- 5000 eurov za toplotno črpalko v sistemu zrak/voda.

Ob predvidenem povprečnem financiranju 40-odstotnega deleža nabavne cene naprave bi šest mio eurov zadostovalo za:

- 650 malih kurilnih naprav na polena;
- 650 malih kurilnih naprav na pelete ali brikete;
- 25 kaminov s toplotnim izmenjevalcem (centralno ogrevanje stanovanja);
- 100 enosobnih kurilnih naprav;
- 300 toplotnih črpalk v sistemu voda/voda;
- 400 toplotnih črpalk v sistemu zrak/voda

Zmanjšanje emisije snovi v zrak se določi glede na:

- uporabo novega kamina s toplotnim izmenjevalcem ali enosobne kurilne naprave v stanovanju, pri čemer se predvideva 50 m² veliko stanovanje in energijsko število za ogrevanje 150 kWh/m²; potrebna energija za ogrevanje stanovanja je 27 GJ, kar pomeni približno zmanjšanje emisij (za 25 kaminov in 100 enosobnih kurilnih naprav) za 5 t PM10/leto,
- uporabo nove male kurilne ali toplotne črpalke v hiši, pri čemer se predvideva 150 m² velika hiša in energijsko število za ogrevanje 150 kWh/m²; potrebna energija za ogrevanje hiše je 81 GJ, kar pomeni približno zmanjšanje emisij (za 1300 malih kurilnih naprav in 700 toplotnih črpalk) za 242 t PM10/leto.

Poleg tega so nove kurilne naprave tudi energetsko učinkovitejše. Stare kurilne naprave običajno obratujejo s 50-odstotnim izkoristkom, novejše kurilne naprave na polena pa približno s 83-odstotnim izkoristkom oziroma na pelete s 85-odstotnim izkoristkom.

Za primerjavo zmanjšanja emisije prahu iz malih kurilnih naprav se lahko uporabijo podatki kazalnikov okolja, ki so na voljo na spletnih straneh Agencije Republike Slovenije za

okolje (http://kazalci.arso.gov.si/?data=indicator&ind_id=746). Leta 2014 je bilo 14.169 t emisij delcev PM10, od tega 8639 t iz rabe goriv v gospodinjstvu in storitvenem sektorju.

8.6 NAKUP NOVIH, OKOLJU PRIJAZNIH KOMUNALNIH VOZIL NA OBMOČJIH PRESEGANJ

Komunalna vozila na območju preseganj so poleg osebnih avtomobilov in vozil javnega potniškega prometa eden od večjih virov slabe kakovosti zraka na področju prometa.

Ukrepi na področju kakovosti zraka na področju prometa temeljijo predvsem na prehodu k trajnostni mobilnosti (uporaba javnega potniškega prometa, peš hoja, kolesarstvo).

Komunalna vozila opravljajo svojo dejavnost na območju preseganj dnevno ob delavnikih in njihova dejavnost je neodložljiva. Čeprav opravljajo nekatere dejavnosti predvsem zjutraj (kot je odvoz odpadkov), da ne bi ovirala pretočnosti prometa, pa svojo dejavnost izvajajo skozi ves delovnik.

V delu virov emisij, ki izhajajo iz komunalnih vozil, se izvajanja komunalnih dejavnosti ne da zmanjšati oziroma se lahko to zmanjša v zelo majhnem obsegu z upravljavskimi ukrepi, v preostalem delu je edini mogoč ukrep zamenjava zastarelih komunalnih vozil s sodobnimi vozili, ki imajo manjšo porabo goriva (kar prispeva k blaženju podnebnih sprememb) in manjše izpuste. Taka komunalna vozila se ne glede na vrsto motorja lahko primerjajo z avtobusi emisijskega razreda EURO VI.

Na območjih preseganj so komunalna vozila z pogostnostjo voženj praktično ves dan pomemben vir emisij toplogrednih plinov in delcev PM 10. Zamenjava zastarelih komunalnih vozil emisijskega razreda EURO III in manj s komunalnimi vozili emisijskega razreda Euro VI ima naslednje neposredne okoljske učinke:

- zaradi večje učinkovitosti motorjev zmanjšanje porabe goriva in posledično blaženje podnebnih sprememb,
- zmanjšanje vseh vrst emisij pri notranjem izgorevanju diezelskih motorjev, pri čemer so za kakovost zraka še zlasti pomembni delci PM10, še za večje zmanjšanje izpustov gre, če zastarela komunalna vozila zamenjajo na stisnjen zemeljski plin (CNG), hibridna komunalna vozila ali električna komunalna vozila ter
- zmanjšanje hrupa še zlasti pri nabavi komunalnih vozil na stisnjen zemeljski plin (CNG), hibridna komunalna vozila ali električna komunalna vozila.

8.7 PROJEKT ERANET GEOTERMICA

Demonstracijski projekt je zelo pomemben zaradi vračanja vode nazaj na mesto, s katerega je bila črpana. Če se voda ne bo vračala nazaj v vodonosnik, bo prišlo do osiromašenja termalnega vodonosnika in nazadnje do prenehanja črpanja termalne vode. Če bodo zdravilišča/rastlinjaki želeli obratovati naprej, bodo morali zamenjati energent in energijo zagotoviti drugače, najverjetneje z zemeljskim plinom, kar pa bo povzročilo povečanje toplogrednih plinov. Na eni od mogočih lokacij, na kateri bi se demo projekt ob upoštevanju določenega pretoka in temperature termalne vode lahko izvajal, ocena podatkov kaže, da gre za najmanj 45–50 TJ prihranka energije. Če bi tega nadomestili z zemeljskim plinom, bi po oceni to pomenilo prihranek okoli 2700 t CO₂.

8.8 PRIPRAVA LOKALNIH IN REGIONALNIH STRATEGIJ PRILAGAJANJA

Ukrep bo prispeval k izpolnjevanju mednarodnih obveznosti Republike Slovenije v skladu z določili Pariškega sporazuma in hkrati omogočil izvajanje drugih relevantnih ukrepov na področju prilagajanja, ki so opredeljeni v Operativnem programu za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 in drugih programih. Ukrep bo imel multiplikacijski učinek na domače gospodarstvo predvsem zaradi prihranka stroškov, hkrati pa bo pomenil manjši izpad dohodkov in izplačil iz proračuna ob naravnih nesrečah in vremensko pogojenih ujmah.

8.9 TEHNIČNA POMOČ

8.9.1 Ozaveščanje, promocija, izobraževanje in usposabljanje ter priprava strokovnih podlag v podporo izvajanju ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam

Informiranje in ozaveščanje pomembno posredno vpliva ta na izvajanje drugih ukrepov Operativnega programa zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do 2020 in s tem na doseganje načrtovanega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Ciljno usmerjeno usposabljanje prispeva k dejanski pripravi in izvedbi ukrepov in poveča kakovost izvedbe.

Multiplikacijski in sinergijski učinki: Pri udeleženi v dejavnostih izobraževanja in usposabljanja se izboljšajo kompetence in s tem možnosti za zaposlitev na obetajočih zelenih delovnih mestih z višjo dodano vrednostjo od povprečja gospodarskih dejavnosti. Krepijo se kadrovske zmožnosti. Izboljšajo se konkurenčnost in razvojne možnosti družbe.

Izobraževanje in usposabljanje sta ključna za izvajanje ukrepov na področju zelene gospodarske rasti in doseganje večjih razvojnih koristi programa. Ukrepi na področju informiranja, ozaveščanja, izobraževanja in usposabljanja so toliko nujnejši zaradi ponovne oživitve gospodarske dejavnosti in s tem pričakovanega povečanja pritiskov na okolje. V preteklih letih so se namreč izpusti toplogrednih plinov znižali predvsem zaradi padca gospodarske dejavnosti (Poročilo o razvoju 2014), zato je nadaljnje zniževanje emisij toplogrednih plinov kar najbolj odvisno od učinkovitega izvajanja ukrepov podnebne politike, k čemur kar najbolj prispevajo ozaveščeni, izobraženi in usposobljeni deležniki.

8.10 IZPOLNJEVANJE MEDNARODNE OBVEZNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE V OKVIRU MEDNARODNIH GLOBALNIH PRIZADEVANJ

S podpisom in ratifikacijo Okvirne konvencije ZN o spremembi podnebja se je Republika Slovenija tako kot vse razvite države pogodbenice konvencije zavezala, da bo zagotovila ustrezne podnebne finance v okviru ukrepov na področju globalne podnebne politike v okviru Združenih narodov za doseg cilja ohranitve povečanja globalne temperature pod 2° Celzija. V tem okviru so se države pogodbenice zavezale, da bodo v skladu z načelom skupne, toda različne odgovornosti in individualnih zmožnosti, prispevale ustrezno finančno pomoč za mednarodne podnebne dejavnosti na področju zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam v manj razvitih državah, ki vključuje tudi prenos ustreznih tehnologij in krepitev administrativne sposobnosti na tem področju.

Izbor projektov za sofinanciranje prek mednarodnega razvojnega sodelovanja se izvaja na osnovi sprejetega Okvirnega programa mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči Republike Slovenije, ki ga sprejme Vlada RS. Projekti, ki se sofinancirajo iz Sklada za podnebne spremembe, morajo v zasnovi izkazovati svoj prispevek k blaženju podnebnih sprememb in prilaganju tem. Pri izboru imajo prednost projekti, ki najbolj celovito prispevajo k blaženju podnebnih sprememb in prilaganju tem, in projekti, ki z nižjimi zneski v kar najkrajšem času dosežejo kar največji rezultat. Podrobna ocena učinkov glede zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam se pripravi na podlagi nabora mogočih projektov, ki so zajeti v vsakoletnem noveliranem programu mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči Republike Slovenije.